Št. 203 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v nedeljo 24. avgusta 1924. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLIX

EDINOST

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. [illegible] Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Pisma se ne sprejemajo, dopisi se ne vračajo. Prof. F. Perič. — Lastnina tiskarna Edinost. — Tiskarna za mesec L 7.—, [illegible] L 19.50, pol let. L 39.— za inozemstvo mesečno [illegible] — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v stroki ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„Sistem se ne izpremeni!“

Sistem se ne izpremeni! S to odločno izjavo je ekscelenca Salandra napravil debel križ preko vseh nad, ki so jih stavljali poadiški Nemci v drugo njegovo izjavo, da se bo zavzemal za to, da bo ustreženo njihovim željam in potrebam.

Sedaj imamo pred seboj izčrpno poročilo o tistem sprejemu odposlanstva briksenskega občinskega zastopa pri njegovi ekscelenci.

Odposlanstvo mu je predložilo pritožbe in želje prebivalstva z ozirom na šolsko vprašanje. G. Salandra je bil tako prijazen, da je poslušal zelo vljudno in pozorno, le tedaj, ko so odposlanci naglašali, da se je nemško prebivalstvo nadejalo, da se mu na polju šolstva dovolijo vsaj **enake pravice, kakor so se dovolile Arabcem v Libiji**, je Salandra posegel vmes, češ da so razmere tako različne, da se ne dajo primerjati medsebojno ter da je bolje, če se ne govori o **tem vprašanju!**

Nato je odgovarjal g. Salandra: O marsikateri točki se da razgovarjati. N. pr. o pomnožitvi nemških dodatnih ur, o rabi abecednika, o gotiških črkah. Menil je n. pr., naj bi nemškim učiteljem šli na roko s tem, da se jim dovoli dovolj časa za priučenje italijanskega jezika, da jim vladne subvencije omogočijo daljše bivanje v Italiji, kjer naj poleg jezika spoznavajo tudi lepote dežele!

Sedaj vemo, kaj je mislil g. Salandra s svojo besedo, da se bo zavzemal za to, da bo ustreženo potrebam prebivalstva. Ne morda potrebi, najbolj upravičeni, ker najnaravnejši, da se pouk v ljudski šoli uredi v skladu z željo prebivalstva, marveč je po mnenju g. Salandra glavna in edina potreba v tem, da se ljudskošolskemu učiteljstvu dajo možnosti za priučenje italijanskega jezika in za spoznavanja lepot krajev izven pokrajine, kjer naj učitelj vrši svojo visoko kulturno misijo. Pomislite še! G. Salandra priznava sam, da bo trebalo učitelju za priučenje italijanskega jezika daljšega bivanja izven svojega službenega kraja. Pri tem pa g. Salandra ne briga misel, kako bo s šolskim poukom med tem «daljšim časom»? Mari naj funkcija ljudske šole preneha, dokler si učitelj ne pridobi zadostno mero poznavanja italijanskega jezika?! A bo potem, ko se povrne v šolo — če se, to je šele veliko vprašanje — zadostno «podkovan» po računih g. Salandra? **Ali ne bo imel pred seboj še vedno iste neitalijanske otroke, ki ne bodo razumeli učnega jezika?!** Učitelj si je pač razširil poznavanje učnega jezika po zapovedi Gentilejeve šolske «reforme», otroci pa ne bodo imeli slej ko prej niti temeljnih elementov učnega jezika v svoji oblasti! Učni uspeh šole po Gentile-Salandrovih načrtih ostane iluzoričen. Kar naj bi bilo le spopolnjevanje učiteljeve usposobljenosti, postavlja g. Salandra s svojimi nasveti kot začetek in konec usposobljenosti! Ali ni to postavljanje na glavo najelementarnejših pojmov o predpogojih za uspešen pouk v ljudski šoli?

Da bi nekoliko ublažil neogibno porazni vtis gornje svoje izjave, je g. Salandra pobožno zavil oči proti nebu in je menil, da je daleč proč od njega misel, da bi hotel odrekati spoštovanje nemškemu jeziku in nemški kulturi. Nasprotno: velik «respekt» da ima pred njima. Toda priučenje italijanskega jezika je potrebno in z **italijanskim jezikom se ne sme postopati slabše, nego z nemškim!**

Tu morata zastajati sapa in razum tudi najbistrejši glavi. Najprej bi prosili ekscelenco Salandra, naj nam navede le en sam konkretni slučaj, ko bi se bil kateri poklicanih zastopnikov narodnih manjšin ali drugorodno ljudstvo samo izreklo proti temu, da se naši učitelji in naši ljudje naučijo tudi italijanskega jezika. Ekscelenca, na plan s kakim dokazilom! Zastonj bomo čakali. Tista zahteva — naj ne bo italijanski jezik na slabšem nego nemški —, je kakor zvijača slabega advokata, ki ne zna **veljavno** braniti stvari svojega zastopanca v pravdi, o kateri ve, da je izgubljena! Nikdo ne bo mogel razumeti logike, po kateri bi bila jezik narodnih manjšin in pa italijanski jezik med drugorodnim prebivalstvom izenačena v svoji veljavnosti, **če se v ljudsko šolo drugorodne manjšine uvede izključno italijanski učni jezik in iztira jezik manjšine!** Taka «enakost» bi bila iznajdba, na katero naj g. Salandra kar hitro vzame patent! To je res senzacijonalno razkritje na polju — tolmačenja najelementarnejših pojmov! To je tako, kakor če bi kdo, ki nima ničesar pod božjim solncem, rekel sosedu: Ti, daj svoje imetje meni, da bova potem — enaka! To bi bila «logika», ki bi postavljala na glavo resnično logiko in vse pojme o enakosti in pravici. Tu je gospod Salandra še dodal — in na te njegove besede je nemška javnost oprla svoje nade — da je «rad pripravljen predložiti naučnemu ministru izražene želje ter mu izročiti predloženo spomenico».

Kako je v resnici izvršil to svojo «pripravljenost», je razodel g. Salandra z naslednjo doslovno izjavo: «Na eno moram opozoriti. **Na kako izpremembo sistema se ne sme misliti!** Ta je nespremenljiv. **Vsaka dvojezičnost naših šol je izključena, učni jezik ostane italijanski!!** Vse drugo se da ob obojestranski dobri volji urediti v zadovoljstvo obeh delov».

V obojestransko zadovoljstvo! V čašo grenkobe je prilil g. Salandra trpke kaplje najkrvavejše ironije. Povsem umestno in veljavno mu je odgovoril član odposlanstva, dr. Lutterotti, da ta problem se ne more rešiti s kakimi stranskimi in siromašnimi koncesijami, **marveč le s spremembo sistema!** Kulturi in jeziku narodne manjšine naj se izkazuje tisto spoštovanje, ki sta ga vredna in do katerega ima ljudstvo sveto, nedotakljivo pravico, ki se je ne sme odreči. «Vedeli smo sicer — je nadaljeval govornik dobesedno —, da naše prošnje in zahteve naletijo na gluha ušesa. Toda doživeli smo že v Italiji vlade, ki so vendar kazale nekoliko razumevanja in dobrohotnosti za vprašanja naše narodnosti. Menimo torej, da si moremo tudi v Italiji domnevati tako dobrohotno nam duševnost. Na vsak način pa ne prenehamo nikoli zahtevati svojo pravico: **odkrito, svobodno in brez strahu,** tudi če se nas ne bo hotelo slišati!»

Te težke besede so pritisnile g. Salandra nekoliko ob zid, da si ni vedel pomagati drugače, nego da je — on, izkušen državnik in diplomat, ki bi se že zato moral s svojo argumentacijo držati v višini uglednega in dostojanstvenega politika — spustil v nižavo povprečnih časnikarskih otepačev brez vsake izbirčnosti v porabi sredstev v polemiki. Dal je odgovor, ki ga moremo čitati dan na dan tudi v najobskurnejših listih, tako n. pr. tudi v kaki... «Novi dobi». Menil je, da tudi on ve, **da so prejšnje vlade dobrohotneje postopale z narodnimi manjšinami.** Če se je pa to — je dostavil — spremenilo, **so «kriví na tem politikanti,** ki so s svojim ščuvanjem in izzivanjem odpora proti vladi to poslednjo prisilili, da je spremenila smer in pokazala ljudstvu mojstra!»

Govornik deputacije je odgovoril na tako opravičevanje, **da ne more verjeti,** da bi radi nekaterih oseb, ki jih je ekscelenca izvolil označiti za «politikante», vlada, svesta si svoje odgovornosti, mogla spremeniti iz temelja politiko napram skupnemu ljudstvu. Če gre n. pr. sedanja vlada preko velikih strank, ki so bile včeraj še gospodovalne, ne prihaja radi tega nikomur na misel, da bi krivdo na tem zvračal na nekoliko oseb tistih strank. Na vsak način pa naj bi ekscelenca Salandra za take ugledne voditelje strank rabil primernejši izraz «politični nasprotniki», ne pa «politikanti»! V drugo pa je tem «politikantom» vse ljudstvo izkazalo svoje zaupanje! To so možje izbrane naobrazbe in kulture, ki se, seveda, zavedajo svoje dolžnosti, da odkrito, srčno in z veliko zvestobo branijo svete pravice svojega ljudstva, kakor le morejo. Taki možje, ki so ljudstvu neizmerno dragi, se morejo sicer s stališča vlade imenovati morda «politične nasprotnike», nikakor pa ne «politikante». Pri tem je imel govornik srečno misel, da je spomnil g. Salandra **na može italijanskega risorgimenta. Italijanski narod bi** — je dejal — **odločno nastopil proti temu, če bi se hotelo te može označati kot «politikante»!** Tudi mi moramo protestirati proti temu, da se naši najboljši možje označajo s tem izrazom!

Tudi ta lekcija o dolžnih oblikah v občevanju s poštenimi političnimi nasprotniki je izdala. G. Salandra je le prikimal z glavo pomirjevalno in s tem priznal, da ne more oporekati temu dokazovanju.

Na to pa je začel odpirati vrata, ki so — odprta, kar ni menda posebno znamenito delo za tako ugledna moža. Naglašal je dejstvo, ki mu nikdo ne oporeka, da je namreč meja države na Brennerju ter da ostane za vse čase. Na tem dejstvu da ne morejo nič spremeniti izvestni listi v Innsbrucku. Dr. Lutterotti mu je odgovoril umestno, da meja na Brennerju ni nikaka programna točka naše politike in da tega vprašanja ne dovedejo rečeni listi do rešitve. Mi pa bi pripomnili še, da ona izjava g. Salandra vsebuje dragoceno priznanje, da za sedanjo, narodnim manjšinam nasprotno politiko ni vzrok v skrbi za varnost države, marveč da gre edinole za iztrebljevanje narodnih manjšin!

Pred razstankom je menil g. Salandra pomirjevalno, «naj bodo veseli, da so se rešili Avstrije in da so prišli pod Italijo, kjer uživajo **več svobode nego v Avstriji, kjer so vladala vešala!**

Tudi na to apostrofo je dr. Lutterotti povsem mirno podal primeren odgovor: «V Italiji ni vešal, pač pa so samokresi, palice in verige. Tudi tu uganjajo pobijači svoje rokodelstvo». Govornik je prosil g. Salandro, naj obrne svoj pogled v najglobljo notranjost vseh tamošnjih rojakov. Potem bo ekscelenca strmel nad svobodo, ki jo to ljudstvo občuti. Temu ljudstvu se noče privoščiti nobena druga svoboda, razen — svobode obupa!

Ekscelenca Salandra se je poslovil od odposlanstva s prijaznim zagotovilom, da mu je ljubo, če se z njim odkrito govori.

V tem pogledu mu je bilo — kakor vidimo — res ustreženo v polni meri. G. Salandra more vedeti sedaj, da se bodo možje, ki so mu govorili v lice tako, odkrito in brez strahu znali istotako neustrašeno tudi nadalje boriti za pravice svojega ljudstva, pred vsem za pravico do narodnega obstanka. Vsekako je bil ta politični razgovor znamenit dogodek v sedanji borbi narodnih manjšin. Kategorična izjava g. Salandra, da se sistem proti narodnim manjšinam nikakor ne izpremeni, je prinesla popolno jasnost glede razpoloženja pri vodilnih činiteljih napram drugorodnim državljanom, obenem pa so dobili ti činitelji jasnost glede odločne volje narodnih manjšin za nadaljno borbo! Pa tudi **zato, ker se ne odrekajo nade, da se prej ali slej vendar-le — izpremeni sistem kljub izjavi g. Salandre, podani s toliko samozavestjo!**

Zaključitev zasedanja ministrskega sveta

Gentilejeva šolska reforma ostane v bistvu v veljavi — Nemško učiteljišče v Bocenu ukinjeno

RIM, 23. Ministrski predsednik je otvoril sejo ob 10. uri; navzočni so bili vsi ministri. Na predlog generala Peppino Garibaldija je ministrski svet dovolil, da se Garibaldijev grob na Caprari prenese na ugodnejšo mesto v bližini. Finančni minister De Stefani je predlagal, naj se raztegnejo na Reko predpisi glede pristojbin na kolesa in avtomobile; predlog je bil sprejet.

Nato je ministrski svet odobril zakonski načrt glede razpisa natečajev za srednješolska profesorska mesta. Natečaji imajo tudi namen, da se prosilci pri tem izpolnjujejo; radi tega se bodo razpisali natečaji, četudi ne bo nikako mesto prosto. Naučni minister je predlagal, naj se zatre nemško učiteljišče v Bocenu, češ da je nepotrebno, **ker se morajo tujerodne šole postopoma izpremeniti v italijanske;** predlog je bil sprejet. Na predlog naučnega ministra je bilo sklenjeno, da se tekom novembra 1924. izdajo vseučiliščni statuti ter da stopijo začasno v veljavo v akademskem letu 1924.-25., reforma stopi končnoveljavno v veljavo s 1. oktobra 1925. Izpiti v jesenski sezíji se bodo vršili v oktobru in novembru, predavanja se pričnejo 1. decembra. Glede tehničnih visokih šol je bilo sklenjeno, da bodo imele — razen turinske in milanske — samo 3 enoletne tečaje; poskrbljeno bo za dvoletni tečaj na znanstveni fakulteti. Vseučiliščni profesorji, ki poučujejo na vseučiliščih, katera ne vzdržuje samo država, se bodo kljub temu smatrali za državne.

Sprejeta je bila tudi reforma višjega šolskega sveta, v smislu katere se število članov zniža. Za dograditev vseučilišča v Neapolju je ministrski svet nakazal svoto 6 milijonov; za vzpostavitev po potresu porušenih krajev pa 450 milijonov, za dograditev direktne proge Firenze-Bologna 100 milijonov.

Ministrski predsednik je sejo zaključil ob 13.20. Čas prihodnjega zasedanja določi predsednik.

Mussolini ne pojde v Ženevo

Društvo narodov angleško-francoski sindikat? — Program zasedanja Društva

RIM, 23. Na V. zborovanju Društva narodov, ki se prične 1. septembra, bodo zastopali Italijo: Cav. Antonio Salandra, bivši ministrski predsednik; on. Carlo Schanzer, bivši zunanji minister ter on. Vittorio Scialoja, tudi bivši zunanji minister. Poleg teh treh se bo podalo v Ženevo še 10 drugih italijanskih izvedencev, med katerimi so najbolj znani Conte Lelio Bonin Longare ter bivši minister javnih del on. Cavazzoni.

Ministrski predsednik bo torej sledil zgledu francoskega in angleškega predsednika in ostane v Rimu. Na vsak način ima za to gotove razloge, ki ga silijo, da ostane v Rimu v palači Chigi. Notranji politični položaj je pač v zadnjem času tako napet, da zahteva Mussolinijeve prisotnosti. Toda zdi se, da se ministrski predsednik ni mogel odločiti, da prisotvuje osebno zborovanju Društva narodov iz drugih razlogov. Od znane krfske afere nisb odnošaji med Društvom in italijansko vlado kar najboljši. Svoječasno se je mudil v Italiji tajnik Društva narodov, da bi te odnošaje kaj zboljšal. Toda uspeh njegovega prihoda je bil pač malenkosten. V Italiji še vedno prevladuje mnenje — kar poudarja tudi «Giornale d'Italia» —, da je Društvo narodov igračka v rokah angleško-francoskega sindikata; pri Društvu odločujeta samo Anglija in Francija, tako da druge države sploh ne pridejo do besede. «Giornale d'Italia» pravi dalje, da bodo prišla na dnevni red zasedanja Društva sicer zelo važna pravna mednarodna vprašanja, toda ta vprašanja se tičejo predvsem Anglije in Francije.

Odbor Društva se sestane prvič 29. t. m. Odbor bo razpravljal o razorožitvi Avstrije, Bolgarske in Madžarske, dalje o gospodarskem položaju v Avstriji in Madžarski. Prednost razpravljanj bo tvorilo tudi vprašanje razmejitve Iraka (v pokrajini Mosul). Baš radi tega vprašanja prispe MacDonald v Ženevo že pred 1. septembra in se bo bržkone udeležil tudi sej odbora Društva narodov.

Papeževo pomožno odposlanstvo v Rusiji zaključi svoje delo

RIM, 23. Papeževo pomožno odposlanstvo v Rusiji zaključuje svoje delo in se pripravlja na odhod. Postaje, ki jih je bilo odposlanstvo otvorilo na Krimu, v Krasnodaru in Rostovu, so že zaprte. Postaja v Moskvi razdeljuje preostale zaloge živil in zdravil med bolnike in vojne invalide. Odposlanstvo je zaključilo svoje delo zato, ker ni bilo mogoče z rusko vlado obnoviti dosedanjega sporazuma, ki ga je bil svojčas podpisal Vorovski.

Pojačenje maltiškega brodovja

LONDON, 23. Iz Severnega morja odpluje te dni močna eskadra na Malto, da pojači angleško brodovje v Sredozemskem morju.

Revizija razmejitve med Italijo in Jugoslavijo?

Sestanek poslanika Bodrera in ministra Marinkovića v Ljubljani — Deputacija slovenskih obmejnih občin pri ministru Marinkoviću

BEOGRAD, 22. Pod pritiskom splošnega ogorčenja, ki je nastalo vsled razkritij o sporazumu jugosl. in italijanske razmejitvene komisije v Opatiji, je zunanje ministrstvo se končno le odločilo za energičnejšo akcijo. Minister Marinković je razpravljal z italijanskim poslanikom Bodrerom, ki je v tej stvari tudi osebno obvezan, ker je svojčas v imenu italijanske vlade slovesno obljubil, da bo Italija pristala na tako korekturo meje, ki zasigura najvitalnejše interese jugoslovenskega obmejnega prebivalstva. Na temelju tega razgovora je dobil šef jugosl. razmejitvene komisije polkovnik Drašković nova navodila. Nocoj je odpotoval poslanik Bodrero na Reko, odkoder pride v sredo v Ljubljano ter se tam sestane z ministrom Marinkovićem na konferenco, v kateri naj bi se dosegel definitiven sporazum glede meje. V zunanjem ministrstvu zatrjujejo, da bo minister Marinković trdno branil že od prejšnje vlade postavljeni princip katastralne meje in izraža se upanje, da pride do povoljnega sporazuma.

BEOGRAD, 22. V zadevi razmejitve z Italijo je posetila ministrskega predsednika Davidovića in zunanjega ministra dr. Marinkovića deputacija iz vseh slovenskih občin ob italijanski meji od Triglava do Snežnika. Najbolj so bile zastopane zainteresirane občine Rakek, Dovje, Cerknica, Gor. Logatec, Hotedršica in Planina. Deputacija je obrazložila ministroma nevarno stanje, v katero utegnejo priti te občine, ako se nove meje ne spravijo v sklad s katastralnimi občinami, ker bi sicer pripadlo obilo zemljišč obmejnih občin Italiji. Deputacija je naglašala, da Italija, ako se določi nova meja po katastralnih mejah, v strateškem oziru ničesar ne izgubi, ker ostanejo vse strateške točke v njenih rokah. Odposlanci so izjavili, da se vzdolž italijanske meje pojavlja veliko vznemirjenje in volja do izseljevanja, ako se ne doseže katastrska meja.

Radić odgovarja Pašiću

Oster napad na radikale — Akt od 1. decembra 1918. je le dogovor deputacij — Naloga Davidovićeve vlade

ZAGREB, 20. Nocoj ob 7. se je vršil v prostorih HRSS ožji sestanek Radićevih zaupnikov. Na tem sestanku je imel Radić govor, v katerem je odgovoril Pašiću na njegova izvajanja v torek. Pašićev govor je po Radićevem mnenju pokazal, da so frankovci v primeri z radikali pravi državniki. Radić se je nato obširno bavil z zgodovino ustanovitve jugoslovenske države ter je pri tem komentiral razne dogodke po svoje. Pašić se sklicuje na akt od 1. decembra 1918. Radić vprašuje, od kedaj ustvarjajo deputacije države? Ako misli Pašić, da je bila ta deputacija polnoveljavni izraz narodne volje, kako more potem reči, da je bilo Prečanom dano preveč enakosti in svobode? Deputacija je mogla govoriti le na temelju enakopravnosti. Iz vseh govorov in dejanj radikalov se vidi, da niso pravi Srbi, ampak cincarska tolpa, ki je nad Srbi, ki je pa nočejo imeti Hrvatje, in te bande ne bo več nikoli. Pašić je dejal, da se morajo Srbi počutiti v Zagrebu ravno tako doma, kot Hrvatje v Kragujevcu. To je nesmisel, ker Zagreb ostane Zagreb in Hrvatje stoje na stališču, da so v Zagrebu Srbi le gosti. Zborovalci na Pašićevem shodu so se pokazali kot tolpa, s katero bodo znali Hrvatje obračunati. Ljudje iz te tolpe se nahajajo tudi na dvoru.

Med Davidovićem in Pašićem obstoja bistvena razlika, čeprav Davidovićeva vlada doslej ni mnogo storila. Davidovićev kabinet ima izvršiti tri naloge: 1) ima uvesti pošteno upravo; 2) hoče resno pobijati korupcijo; 3) bo moral pripraviti tla za svobodne volitve. Sedanja vlada ne bo padla po naši krivdi, pasti more le v parlamentu, ako ne bo imela več večine.

Obnovitev pogajanj med Jugoslavijo in Madžarsko

BEOGRAD, 22. Prihodnji mesec se obnove trgovinska pogajanja z Madžarsko, ki so bila prekinjena. Načelnik jugoslovenske delegacije dr. Ninko Perić je že stopil v stike s predsednikom madžarske delegacije Wodianerjem.

Napad na jugoslovenskega vojaškega atašeja v Sofiji nima političnega ozadja

SOFIJA, 23. Bolgarski brzojavni urad poroča: Beograjsko časopisje je objavilo vest, da je bilo v noči od 17. na 18. t. m. parkrat ustreljeno v Sofiji proti jugoslovenskemu vojaškemu atašeju Milkoviću, ko se je vračal domov. Stvar pa je bila povsem drugačna. V nedeljo, 17. t. m., se je vračal Milković s svojo gospo in s tajnikom v kočiji proti domu. Med potjo — šest km od Sofije — sta hotela dva neznanca ustaviti kočijo, a ker je kočijaž enega oplazil z bičem ter nato pognal konje v beg, sta neznanca parkrat ustrelila za kočijo, ne da bi koga ranila. Izključuje se, da bi bil ta napad političnega značaja, kajti napadalci niso poznali oseb, ki so bile v kočiji.

Zasedanje zavoda za mednarodno pravo

DUNAJ, 23. Po 51 letih svojega obstoja zboruje Zavod za mednarodno pravo topot prvič na Dunaju. To institucijo («Institut de Droit International») so ustanovili l. 1873. odlični mednarodni pravniki. Pravi ustanovitelj je Rolin Jaecquemyns (Gent), prvi predsednik je bil slavni Pasquale Stanislao Mancini. Glasom l. 1913. v Oxfordu revidiranih pravil so včlanjeni častni člani (Membres honoraires), člani (membres) in družabniki. Za število članov in družabnikov obstoja numerus clausus v višini 120 sedežev.

Zavod je strogo znanstvena institucija in se razlikuje od International Law Association. Njegov glavni cilj je: negovati razvoj mednarodnega prava. Ta cilj skuša doseči zavod potom formulacije splošnih znanstvenih načel, ki naj odgovarjajo juridični vesti civiliziranega sveta. Zavod podpira vsak resen poskus napredujoče kvalifikacije mednarodnega prava, preiskuje vse težkoče v razlagi ali uporabi mednarodnega prava, oddaja motivirano — juridično mišljenje v dvomljivih ali spornih slučajih in širi s publikacijami ter predavanji velika načela pravice in človekoljubja.

Vsa važna vprašanja, spadajoča v to sfero, se objavljajo v letopisu zavoda (Annuaire de l'Institut). Zelo važni sta publikaciji: «Manuel des lois de la guerre sur terre» in «Projekt de réglement sur les prires maritimes». Važni so načrti in resolucije o državljanski pripadnosti, o pravu izgona tujcev, o mednarodnih rekah, izseljevanju, o diplomatski in konsularni imuniteti, nadalje načrt za enotno menično pravo itd.

L. 1905. je prejel zavod Noblovo mirovno nagrado ter je bil l. 1912. imenovan stalnim juridičnim svetovalcem mednarodne sekcije Carnegijevega zavoda v Washingtonu. Udeležil se je tudi ustanovitve akademije za mednarodno pravo v Haagu.

Zasedanju predseduje profesor mednarodnega prava na dunajski univerzi dr. Leo Strisower, prvi podpredsednik je prof. Nicola Politis. Med najodličnejše udeležence spadajo: Adatci, prof. Visscher, de Lapradelle, Tittoni, Alvarez, Beichmann, Giulio Diena (Turin), Hammarskjöld, Higius (Oxford), Huber, Jitta (Haag), baron Nolde, baron Taube, Marquis Olivart, Lord Phillimore, W. Schükcing (Berlin), James Brown Scott itd.

Dnevni red zasedanja, ki traja od 21. do 28. t. m., obsega dvoje vprašanj mednarodnega prava: Interpretacija členov 18, 7 in 12 ženevskega pakta (poročevalca Adatci in Visscher) ter pretres izjave o pravicah in dolžnostih narodov «Declaration of the rigths and duties», ki jo je postavil l. 1916. ameriški institut za mednarodno pravo; (referent: Lapradelle). Nadalje se bodo bavili z dvema problemoma mednarodnega privatnega prava: Izvršba zunanjih razsodb (ref. min. Poullet) in zastaranje (ref. Alberio, Rim).

Marxove izjave v državnem zboru

Komunistična izzivanja.

BERLIN, 23. Državni zbor, ki je bil sklican za včeraj, ni mogel začeti razprave o dnevnem redu, in to radi incidentov, izzvanih od komunistov. Predsednik državnega zbora je moral prekiniti sejo. Na takoj nato sklicani seji načelnikov skupin je bil sprejet predlog za izključitev komunista Schwarza od 20 državnozborskih sej. Za davi je bil državni zbor ponovno sklican. Kancler Marx, zunanji minister Stresemann in finančni minister Luther bodo poročali o izidu londonske konference.

Na današnji seji je podal kancelar Marx toli pričakovane izjave o poteku londonske konference. Rekel je, da si je nemška delegacija prizadevala v Londonu doseči gotove ublažitve zavezniških zahtev ter tako omogočiti udejstvitev Dawesovega načrta na način, ki bi bil v skladu s potrebami in državnim dostojanstvom nemškega naroda. Kancelar je dostavil, da se je razpravljalo na konferenci o nemških protipredlogih na podlagi popolne enakopravnosti in da je v več ozirih obveljalo nemško stališče; priznal je tudi, da je MacDonald vodil dela na konferenci z največjo nepristranostjo.

«Akoravno — je zaključil Marx — nalagajo sklepi londonske konference Nemčiji težka bremena, predstavljajo vendar korak naprej k vstajenju nemškega gospodarstva in k neodvisnoti Nemčije posebno v zasedenih pokrajinah. Dosegli smo, da se je v Londonu razpravljalo o vojaški zasedbi. Ni se nam pa posrečilo doseči takojšnjo izpraznitev Porurja, medtem ko stoji Anglija na naši strani glede juridičnega vprašanja zasedbe. Prvič po vojni je na londonski konferenci vladal duh sprave in resna volja za mirno ureditev žalostne vojne dedščine.»

Na koncu svojega govora je Marx pozval vse stranke, da naj se zavedajo svoje odgovornosti, ter izjavil, da bi zavrnitev londonskega dogovora uničila vse nade nemškega naroda, posebno pa zasedenih pokrajin. Minister Luther je še govoril o krizi nemškega gospodarstva, nakar je bila seja zaključena.

Letalec Locatelli ponesrečil

Brezuspešne preiskave med Islandijo in Grenlandijo

PARIZ, 23. Tu se je raznesla vest, da je izginil italijanski letalec Locatelli, ki je nameraval preleteti z Islandije na Grenlandijo in od tu v Ameriko. Z ameriške križarke «Richmond» je dospela namreč brzojavka, da je dal admiral Magruder poveljniku te križarke povelje, naj se pridruži ladjam «Ralligh» in Barry» v svrho preiskovanja vzhodne grenlandske obali, kjer je italijanski letalec Locatelli bržkone ponesrečil. Locatelli je nekaj časa letel v družbi z ameriškimi letalci. Tudi

množični hitrophni bodo pomagali pri raziskovanju.

Polet je bil dobro organiziran?

RIM, 23. Ker so nekateri listi prinesli razne — po mnenju agencije Stefani — netočne vesti glede organizacije poleta italijanskega letalca Locatellija preko Atlantskega oceana, je agencija Štefani objavila poluradno noto, v kateri pravi, da je bil polet organiziran v smislu najmodernejših zahtev. Letalo je bilo ograjeno v Italiji; opremljeno je bilo z vsemi pripravami, ki jih zahteva polet preko oceana. Za dobavo bencina so skrbele posebne ladje; dalje je italijanska vlada poskrbela za sprejem Locatellija v Gronlandiji.

Herriot o angleški mornarici

PARIZ, 23. Na včerajšnji seji je opravičil Herriot zadržanje MacDonalda glede njegovega pisma napram poslancu Cacheju, ki je poudarjal, da Anglija pač govori o razorožitvi, ne pokaže pa razorožitvene volje pri svoji mornarici. Herriot je izjavil, da je razorožitveni problem teoretičnega značaja in da bo demokracija, ki jo zastopa on, skrbela za varnost dežele.

Vandervelde pojde na Balkan

BRUSELJ, 23. Znani socijalistični prvak Van der Velde odpotuje prihodnje dni na Balkan, kjer bo v raznih mestih predaval o temi: «Socijalizem po vojni».

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, dne 21. avgusta 1924.

Neki slovenski list je pred kratkim zapisal, da obstojita v Jugoslaviji samo dva tabora. V enem so vsi oni, ki so za državo, v drugem pa vsi oni, ki so proti današnji Jugoslaviji. Ne glede na to, da ni politika tako enostavna, da bi se moglo državljane tako alternativno razdeliti na dva tabora, mislim, da bi bilo tudi katastrofalno za našo državo, če bi bila prognoza onega slovenskega lista pravilna.

Poglejmo samo zadnje volitve. Skoraj ves hrvatski narod se je izrekel za Radića. Ali hoče slovenski list trditi, da se je izjavil, s tem tudi proti Jugoslaviji? In ali naj rečemo, da je bilo vseh 21 poslancev SLS izvoljenih samo zato, ker so proti Jugoslaviji, ker se hočejo od sedanje naše države odcepiti? Samo tisti, ki absolutno nič ne pozna naših prilik, bi mogel trditi kaj sličnega, zakaj vsa Slovenija ve, da temu ni tako.

Teza o dveh taborih se lepo sliši, toda je popolnoma zgrešena. In hvala Bogu, da je zgrešena. Bože moj, kake razmere bi bile pri nas, če bi vladala samo dva tabora! Brez vsega vemo, da bi enega vodil Pašić, drugega pa Radić. Kam pa bi potem prišla uboga Jugoslavija, pa tudi ni več vprašanje. Saj smo ravno te dni slišali nazore obeh o ureditvi Jugoslavije. Brez vseh olepšav je govoril Pašić za velesrbstvo in tako podprl Radićevo agitacijo proti Beogradu. In v zahvalo se je nato takoj oglasil Radić in s svojimi izvajanji okrepil stališče Pašića med Srbi. Tako stopnjujeta oba nasprotje in silita ljudstvo v boj, ki ga ljudstvo ne mara, ker mu je v škodo.

Pašić in Radić predstavnika naše notranje politike. Čisto napačna pola! Zakaj oba sta že davno prenehala biti reprezentanta jugosl. politike in oba sta že davno samo zastopnika samoplemenske politike. Pašić in hegemonija Srbov, Radić in hegemonija Hrvatov. To sta dva istovetna pojma. Eden predstavitelj one politike, ki hoče, da je Beograd središče vsega, drugi predstavnik one politike, ki zahteva za Zagreb prvo mesto. Eno ko drugo je napačno, ker prevelika je Jugoslavija, da bi mogla živeti samo z enim središčem in premajhna sta Zagreb in Beograd, da bi mogla zadostiti vsem nalogam edinih vladujočih središč. Interes Jugoslavije zahteva, da se širi po vsej deželi življenje, to pa je mogoče le, če ni o hegemoniji niti govora.

Pred kratkim je imel Radić govor o bodoči politični razdelitvi Balkana. Med drugim je Radić dejal, da mora priti do Balkanske federacije, ki bo obstojala iz treh popolnoma samostojnih delov. Najvažnejša država Balkanske federacije bo seveda Jadranska pokrajina, ki bo obsegala vso Slovenijo, Hrvatsko, Dalmacijo, Črno goro in Albanijo. Samo površen pogled na karto pove, da je taka tvorba nemogoča. Kdo bo vendar vzdrževal skupnost z Albanijo in Črno goro? In kje je mogoče misliti, da bi se srbski narod pustil tako enostavno odrezati od morja? Ampak praktični argumenti Radića ne brigajo, on kalkulira čisto drugače. Ker je uverjen, da so Albanci in Črnogorci z današnjo Jugoslavijo ravno tako nezadovoljni kakor on, misli Radić, da bi vsled tega tudi mogli živeti v eni državi. Eh, še dosti vode bo moralo preteči, predno bo začel poskušati Radić tudi z realno politiko!

Naraven zakon je, da vsak organizem brani svojo posebnost. Tako tudi hrvatski narod noče kar nakrat pozabiti na svojo nacionalno posebnost. V tem je pojasnilo Radićeve moči, da se mu je posrečilo se predstaviti hrvatskemu narodu kot tisti mož, ki danes brani hrvatsko posebnost. Dolžnost pravega jugoslovenskega politika pa je, da skrbi, da hrvatska posebnost ne more škodovati skupni stvari. Nikakor pa ni treba hrvatske posebnosti zatirati, kajti potem mora nujno slediti to, da se odpor Hrvatov še stopnjuje in da polagoma ne bo pomenil samo obrambe hrvatskih posebnosti, temveč tudi odpor proti državi. Na to postajo smo tudi že prišli in že je kazalo, da na tej postaji ostanemo. Bilo je to pred kratkim, ko se je hotelo s forsiranimi volitvami dekretirati, da morajo vse posebnosti zginiti in da sme čez noč veljati samo ena volja. Danes smo že preko te postaje in danes smo že tako daleč, da je odpor proti državi padel in da obstoji samo še obramba plemenskih in pokrajinskih posebnosti.

Naravno je, če ni ta prehod povsodi že tudi celotno izpeljan. Enako se ni čuditi, če bodo še dolgo slišni akordi iz prejšnje razdražene dobe. Toda nova melodija že doni in njena pesem postaja vedno glasnejša.

Pa še eno je treba upoštevati, če se hoče pravilno pojmovati sedanjo situacijo. Vodilni možje nove vlade so demokrati, srbski demokrati. Zato ni treba imeti strahu, da bi se pri nas pričela klerikalna ali separatistična politika. Dovolj jasno je povedal Voja Marinković, da ni nova vlada odvisna od Radića in dobro se zavedajo tudi ostle stranke vlade, da bi bilo tudi na njihovo škodo, če bi one povzročile padec sedanje vlade. Zakaj, kar bi prišlo po tej vladi, bi ne moglo biti niti njim v prilog.

Dosti se govori, da mora sedanja vlada delati to, kar ukazuje Radić, ker brez njegove pomoči, nima večine v skupščini. Deloma je to res in zato se mora nova vlada ozirati na težnje in zahteve Radića. Toda le do gotove meje, ker je tudi Radićeva moč omejena. Naj se obrnejo stvari kakorkoli, Radić vendar ne more računati na to, da bi sam imel večino v skupščini. Še manj pa sme tvegati kako revolucijo, ker bi ta z njim pometla. Sedanja vlada pa še ni izigrala zadnje rezerve. Prav nobeno čudo ne bi bilo, če bi lepega dne bila vlada izpopolnjena z vstopom radikalov v vlado. Jovanovićeva skupina je namreč v radikalnem poslanskem klubu znatno močnejša ko pa Pašićeva in v kratkem zna postati še močnejša. Vse to ve Radić prav dobro in zato se bo dvakrat premislil, predno pa bo dal povod k temu, da nadomeste njegovo mesto drugi. Končno mora pa vedeti Radić tudi to, da bi bilo nevarno, če bi se preveč igral z ognjem. Saj ga zakon o zaščiti države lahko zagrabi vsak dan in tedaj, kadar bo on na to najmanj pripravljen.

Iz vseh teh razlogov bi h koncu pripomnil sledeče: Že v vse drugače težkem položaju je bila jugoslovenska misel in vendar je vselej zmagovito izšla. Smešno bi bilo misliti, da bo zmanjkalo Jugoslaviji sile tudi proti sedanjim nasprotnikom. Vse ob svojem času in tudi zdrava konsolidacija ne more priti predčasno. Da ne bo prišla prepozno, pa bo skrbel zdrav duh našega naroda in pa pravi patrioti, ki tudi še niso izumrli.

O. P.

DNEVNE VESTI

Konferenca interparlamentarne unije

Sijajen nastop posl. dr. Wilfana

Kakor smo poročali včeraj, se je pretekli četrtek otvorila v Bernu, glavnem mestu Švice, letošnja konferenca interparlamentarne unije. Kakor znano, je cilj interparlamentarne unije združevati člane vseh parlamentov v skupnem prizadevanju, da bi njihove države s pomočjo te organizacije sodelovale za ohranitev mednarodnega miru na podlagi spoštovanja demokratičnih načel. Interparlamentarna unija ima tudi ta velevažni namen, da proučuje taka mednarodna vprašanja, katerih rešitev se da pospešiti in doseči parlamentarnim potom.

V interparlamentarni uniji so zastopane posamezne države po državnih skupinah. Vsaka državna skupina je dolžna spraviti pred parlament svoje države sklepe parlamentarne unije, ki se tičejo takih vprašanj, za katerih rešitev je potrebna vladna ali parlamentarna akcija. Delo konference se razdeli na posamezne odbore, med katerimi je tudi letos (kakor na lanski konferenci v Kodanju na Danskem) za nas najvažnejši odbor za etnična in kolonijalna vprašanja, ker je temu odboru poverjeno proučevanje vprašanja narodnih manjšin. Ta odbor obstoja še le dve leti, ker je bil ustanovljen v l. 1922. na konferenci, ki se je vršila omenjenega leta na Dunaju.

Kakor lani se tudi letos udeležuje dela konference interparlamentarne unije tudi naš poslanec dr. Wilfan, ki je odpotoval v Bern v začetku preteklega tedna. Že lani v Kodanju je nastopil dr. Wilfan za pravično rešitev manjšinskega vprašanja s sijajnim govorom, s katerim je žel obilo odobravanja. Danes moremo sporočiti našim čitateljem, da je naš poslanec tudi letos nastopil pred tem važnim mednarodnim zborom za zaščito narodnih manjšin. Včeraj je imel dr. Wilfan daljši govor o manjšinskem vprašanju. Konferenca ga je poslušala z napeto pozornostjo. Parlamentarci so njegova izvajanja splošno in opetovano odobravali, a ob koncu govora so našemu poslancu čestitali številni zastopniki najrazličnejših držav.

Govor poslanca dr. Wilfana kakor tudi sklepe letošnje interparlamentarne unije objavimo pozneje.

Poslanec Besednjak o svoji udeležbi pri prevozu Matteottijevega trupla

Fašistovsko glasilo «Idea nazionale» je ostro napadlo slovenskega poslanca d.ra Besednjaka, ker se je udeležil prevoza trupla Matteottijevega ter trdi, da se je v tem slovanska skupina postavila na stran opozicije.

Poslanec dr. Besednjak odgovarja s sledečo izjavo, ki so jo objavili italijanski listi:

«Izjavljam, da si štejem v čast, da sem se mogel pokloniti zemskim ostankom Jakoba Matteottija, s čimer nisem sledil le čutu človekoljubja, ki je nad vsemi razlikami plemena in vere, marveč sem hotel tudi tolmačiti čustvovanje slovensko-hrvatskega ljudstva, ki mi ga je čast zastopati. Naše prebivalstvo vidi v Jakobu Matteottiju junaškega borca, padlega na bojišču za zmago svobode in pravice. Umrl je za stvar, ki je tudi naša, in to je: za kulturno in svobodno življenje, dostojno dežele, v kateri naj se spoštujejo elementarne pravice vseh državljanov kateresibodi vere in kakršnegakoli plemena.

Dr. Engelbert Besednjak,
državni poslanec.»

Videmska zgrešena obmejna politika

Na drugem mestu poročamo, da se je v nedeljo, 17. t. m. imel vršiti v Rihemberku koncert «Pevskega in glasbenega društva» iz Gorice, ki je bil vsled slabega vremena prenešen na današnji dan. Z oblastvenim dovoljenjem za prireditev je dobilo «Pevsko in glasbeno društvo» prepoved, da se ne smeta izvajati pesmi «Ujetega ptiča tožba» in «Oj planine», ki sta tudi bili na sporedu.

Kdo je neki ta črnogledi in usmiljeni cenzor, ki je potegnil z rudečim svinčnikom črez ujetega ptiča in ki hoče oddaljiti planine našemu srcu? Pa ni mar to črnoočalni g. profesor Bandelj?!

Vsekakor mož si s to politični oblasti sufliranо prepovedjo daje skrajno slabo spričevalo o svoji kulturi, če vidi v «ujetega ptiča tožbi» kakoršnokoli namigavanje na naš današnji položaj oziroma — v videmski obmejno-politični terminologiji prepovedano — na iredento. Vsak šolarček pri nas ve, da je Gregorčičeva pesnitev izliv njegovega čisto osebnega preživljanja bolesti in hrepenenja.

Nič drugače ni s pesmijo «Oj planine». Tu se je črnooki cenzor najbrže spodtaknil nad verzi «oj planine, oj planine, rožnate planine ve, kras slovenske domovine...» Neusmiljeni cenzor bi moral vedeti, da smo Slovenci od nekdaj razlikovali in da bodemo vedno razlikovali dve domovini in sicer ožjo, t. j. ono, kjer prebiva slovenski narod v tej državi, in širšo, t. j. državo, kakor razlikujemo in bodemo razlikovali v nasprotju z našimi italijanskimi sodržavljani narod od države. Ljubezen do ožje domovine nikakor ne ovira ljubezni do širše domovine, če je zares dobra mati, ampak dela jo še večjo. Če se je cenzor zares spodtaknil nad temi besedami, potem bi moral kratkomalo prepovedati v Italiji vso slovensko literaturo, ker skoraj da ga ni pesnika, ni pisatelja, ki bi ne govoril o tej ožji domovini.

Kakor smo že večkrat svarili in opozarjali politično oblast, da naj ne posluša krivih prerokov, tako jo svarimo in opozarjamo tudi takrat in to v interesu ljubezni do te države, katere ni mogoče vzbujati v našem ljudstvu s tem, da bi se v njem dušila ljubezen do njegove ožje domovine. Naj se duši kolikor hoče, ta sveti plamen bo tlel navzlic vsem poskusom gašenja z raznimi neumestnimi prepovedmi!

Kako je v Franciji

Od našega rojaka, g. Dekleva, inženirja v Franciji smo prejeli sledeče zanimivo pismo, ki ga radi objavljamo, ker vsebuje važne informacije za naše delavce, ki se nameravajo izseliti v Francijo.

V odgovor vsem onim, ki žele informacije iz Francije in onim, ki sploh žele semkaj:

Francija je danes zelo urejena država v Evropi in popolnoma zdrava. To vse kaže že življenje v splošnem. Tu je vse živo, povsod se pridno dela. Delavstva manjka vsakovrstnega. Kdorsibodi dobi tukaj delo, če že ne takoj, ko izstopi iz vlaka, najkasneje pa drugi dan. Takojšnje delo se dobi le kot podajač (molovar) (manoeuvre), profesionist se mora par dni orientirati, a to kot «molovar», da ne izgublja časa brez zaslužka. Sedaj, ko prihaja zima, priporočam delavstvu rudnik oziroma k rudniku spadajoči plavž (Haut Fourneax). Rudnika se mnogo našega delavstva boji, pa ne vem zakaj. 60 domačinov, ki se nahajajo v našem rudniku, je prav zadovoljno. Po štirje spijo v eni sobi, imajo prav dobro hrano in si najmanj 10 frankov spravijo na stran. Tu je okrog 30 Slovencev in so v premoči in popolnoma prosti.

Zaslužek je različen. Profesijonisti, ki so vsi nastavljeni pri plavžu, (to so profesijonisti mojega transporta), zaslužijo 20 frankov dnevno. Rudniški delavci, ki delajo le na kontrakt (par piéce), delajo le 6 ur na dan, ker se 2 uri vozijo pod zemljo, eno uro tje, eno nazaj. Rudar si mora kupiti luč, ki stane od 5—18 fr. Če da tvrdka luč, se mu odbije 18 fr. Moja tvrdka rabi 200 rudarjev, med temi znabiti 50 molovarjev. Molovarji zaslužijo najslabše, če nimajo kontraktnega dela. Zaslužijo dnevno le po 12.60 in 2 fr. draginjske doklade, torej skupno 14.60 fr. Od tega mora plačati 4.50 za hrano in stanovanje, ki je prav čedno, tako da mu ostane 14 fr. Seveda je to malo, ker se je treba tudi oblačiti in privoščiti malo zabave. Pa tudi za te pridejo boljši časi, ko pride koks, ki se ga razklada po cele gore po več mesecev.

Splošno življenje je tu drugačno. Življenje je čisto predvojno normalno. Francozi so prijazen resen tip, kateri se našemu ljudstvu dopade. Industrija vseh panog je prvovrstna kot nemška.

Železnic tu kar mrgoli; vsaka vas ima kolodvor in za en frank se vozite že prav lepo pot. Vlaki odhajajo in prihajajo vsake pol ure ali vsako uro. Najbližje mesto v naših krajih je Metz, ki je krasno s svojimi spomeniki, a. pr. katedrala, kolodvor, najznamenitejša stavba na Francoskem, itd. Nato mesto Nancy (starofrancosko) in Strassbourg, ki je največje in šteje 250.000 prebivalcev.

Na jesen pojenjavajo zunanja dela, delavstvo se zateče v tvrdke ter dela za manjši denar. Zunaj služijo, n. pr. zidarji po 3 fr. a le pri lepih dneh, ob deževnem vremenu ne morejo delati. V tvrdki dobi srednjo a trajno plačo 2 fr na uro, s časom še več.

Kar se tiče mojstrov, se morajo ti začetkoma nekoliko ponižati. Kadar se mu opazi razum, tedaj pride brzo kvišku.

Tudi inženirji se morajo ponižati in delati z molovarji; da ne bo kdo mislil, da so jim vrata tu takoj odprta, naj povem, da velja isto tudi za absolvente obrtnih šol etc.

Podpisani sem delal 14 dni kot molovar, sedaj sem risar v «bureau d'étude». Upam pa, da se v kratkem «povzpnem višje».

V splošnem rečeno: Francija je odprta vsakemu, ki hoče delati in vsak pameten in priden delavec si more čisto lepo prihraniti, kar na naših domačih tleh žalibog ni mogoče.

Kdor hoče v Francijo h tvrdki, kjer sem zaposlen jaz s 100 delavci, to je Forges et Aciéries de Nord et Lorrain (Hauts Fourneaux d'Uekauge (Moselle) France, naj mi pošlje naslov in dobi osebno kontrakt te tvrdke, ki si želi le našega delavstva. Potni list pa napravi «Ufficio Emigrazione» v Gorici, sottoprefettura. Treba je: «Nulla osta» (z dvema slikama) podpisan in potrjen od županstva ter lastnoročno podpisan. Nulla osta je treba, da podpišejo karabinijeri in odpošljejo v Gorico na podprefekturo, nadalje je treba, da vzame s seboj vsakdo še 10 slik in 300 Lir. Lire ne menjajte v Italiji, ampak v Franciji, kjer bolje menjate. Pri zadnjem transportu so nekatere dobro opeharili.

Kdor ne misli delati, naj ostane doma!

Ing. Dekleva

Uckunge, dne 18. VIII. 24.

TEČAJ ZA ROČNA DELA PRI SV. IVANU

Ko bi naše slovenske žene in dekleta umevale važni pomen našega tečaja, bi ga posečale še v večjem številu, kot ga posečajo sedaj Sicer moramo z veseljem pripoznati, da je lepo število onih, katere redno pohajajo tečaj in, ki se žele naučiti lepih in koristnih ročnih del. Za malenkostno ukovino mesečno 2.50 L se nauči šivanja, vezenja, idrijskih čipk, krojenja perila in oblek. Vsako sredo in soboto od 4—7 ure so v otroškem vrtcu, kjer se nahaja tečaj, tri učiteljice, ki poučujejo v treh strokah. V tečaju je šivalni stroj, da se kar tam vrezana obleka pomeri in sešije. Saj ni, da bi morale one, ki nimajo časa priti ob 4., ko se prične, naj pridejo, kadar morejo in naj ostanejo dokler morejo! Ni samo to, da se članicam skoro zastonj naredi obleka ali perilo, veliko vredno je tudi to, da vidijo kako se to dela in pripravlja, da si sčasoma potem kar same naredijo. In tudi one, ki ne posečajo tečaja in ki so včlanjene v «Žen. udruženju», naj pridejo v omenjenih urah v tečaj, da vidijo, kak uspeh je v njem in v kako koristno svrho grejo njih članarina. Če bo tečaj dobro posečan, se bodo v njem učila raznovrstna dela, od najpriprostejšega do najmodernejšega. In potem na spomlad priredimo tudi mi razstavo in pokažemo našim sestram, kaj znamo in kaj zmoremo. Glavni odbor Žen. udruženja skrbi za tečaje kot mati za svojo deco, zato moramo pokazati z najlepšim uspehom našo hvaležnost. A žal, mnogo je tudi pri nas takih žen in deklet, ki bi bile lahko včlanjene v naši žen. organizaciji in ki bi lahko utrpele 1—2 L mesečno, da bi se tečaj brez posebnih težkoč vzdrževal, a ostanejo brzbrižne na vse naše prošnje. Zmeraj je čas poravnati če je kaj zamujenega. Vpišite se kot članice in podpirajte to akcijo, ki je v korist in dobrobit naših slovenskih žen in deklet!

PODRUŽNICA «ŠOLSKEGA DRUŠTVA» V LONJERJU

priredi v nedeljo, 31. avgusta vrtno veselico na vrtu pri «Županu» z bogatim sporedom: petjem, godbo, igro, srečolovom, šaljivo pošto itd. Sodelujejo sledeča društva: Svetoivansko pevsko društvo, «Lipa» iz Bazovice, «Slavec» iz Ricmanj, «Slovenec» iz Boršta, «Kolo» iz Trsta, «Zastava» iz Lonjerja i. dr. Čisti dobiček gre v korist Šol. društvu in Dij. Matici.

GLASBENO - DRAMATIČNA PRIREDITEV PEVSKEGA DRUŠTVA «KONTOVEL»

Pevsko društvo «Kontovel» ima dne 24. t. m. svojo prvo glasbeno-dramatično prireditev v dvorani Gospodarskega društva na Kontovelu s sledečim sporedom: Sousa Th.: «The Stars and Stripes», godba; H. Volarič: «Divja rožica», žen. zbor; Jenko D.: «Vabilo», moški zbor; Aškerc.: «Jutranja pesem ribičeva», deklamacija; Verdi G.: «La traviata», godba; Mirk V.: a) «Na trgu», Srb. nar. - Dev. b) «Zar je morala doć», osmerospev; Aljaž J.: «Občutki», moški zbor; Laurenčič J.: «Pangrama pot pouri», godba; Čehov A. P.: «Medved», šaloigra v enem dejanju; Mirk V.: «Katrica», m. zbor; Adamič E.: a) «e ti ne boš moj», b) «Ne maram za te!», meš. zbora.

Sodeluje Godb. društvo s Proseka. Na dan prireditve se začne ob 13. predprodaja vstopnic pred dvorano. Začetek točno ob 17 uri. S prireditvijo je združena cvetlična zabava.

Ker je čisti dobiček prireditve namenjen društveni knjižnici, ki je v zadnjem desetletju trpela ogromno škodo, vabi k obilni udeležbi

Odbor.

Pričetek šolskega leta 1924/25 na škofijski gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano. Učenci, ki bodo delali nižji tečajni izpit in oni, ki imajo radi bolezni naknadne izpte, naj se vrnejo v zavod s. Stanislava v pondeljek, 8. septembra. Učenci iz ostalih razredov ki imajo ponavljalne izpite, naj pridejo v torek, dne 9. septembra. Vsi drugi pa naj se vrnejo v petek, 12. septembra. Sprejemni izpiti za I. razred se bodo vršili v petek, 12. septembra ob 10. uri.

Zahvala. Pevsko društvo «Lipa» v Bazovici se tem potom zahvaljuje vsem cenjenim pevskim društvom ter «Tamb. zboru» iz Rocola za blagohotno sodelovanje pri slavnosti ob priliki 25-letnice pev. dr. «Lipe». Posebno se zahvaljuje g. Iv. Mahniču, trg. v Bazovici, ki je priskočil na pomoč z lesom za napravo odra in sedežev. Zahvaljuje se nadalje cenjenemu občinstvu, ki je posetilo slavnost v tako obilnem številu, ter vsem onim, ki so pripomogli, da se je slavnost čim lepše vršila. Še enkrat srčna hvala vsem! — Franc Križmančič, predsednik.

Električna razsvetljava. Tukajšnja elektrarna nam sporoča, da ostane mesto danes od 8.30 dalje za kake 2 uri brez električnega toka.

Porotno zasedanje. Pri prihodnjem porotnem zasedanju, ki se bo pričelo 22. septembra, se bodo vršile naslednje obravnave: Dne 22. septembra proti Josipu Devide radi telesnih poškodb; dne 27. sept. proti Josipu Mozetiču, Jakobu Meuli, Marijanu Razemu, Linu Medeotiju, Albertu Schmiegelu, Guidonu Kletschka in Pasqualu Covacichu radi izsiljevanja; istega dne proti Henriku Zerialu radi soudeležbe pri umoru; dne 30. sept. proti Alojziju Kosiču radi poskušenega umora; 1. oktobra proti Andreju Colvi radi sleparije; 3. okt. proti Josipu Sellarolliju radi ubojstva nad fašistovskim tajnikom Alojzijem Marara.

Društvene vesti

Godbeni krožek v Barkovljah priredi danes, v nedeljo, popoldne ob 6 koncert z izbranim sporedom na vrtu Narodnega doma v Barkovljah. Vstop prost. Ker čakajo krožek zaradi prepotrebne izpopolnitve godal veliki stroški, se morebitni darovi sprejmejo s hvaležnostjo.

Podružnica Šolskega društva pri Sv. Ivanu in Dij. Matica priredita s pomočjo akademikov dne 7. septembra t. l. vrtno prireditev v Narodnem domu pri Sv. Ivanu. Čisti dobiček gre v korist otroškega vrtca. Vabimo pevska društva na sodelovanje — v kolikor niso že vabljena. Občinstvo pa iaprošamo, da s svojim deležem pripomore h kar najbolj vsestranskemu uspehu prireditve.

Pevsko društvo «Ilirija» poziva člane, da se udeleže naj, kot navadno, ker pevovodja je še zagotovljen.

Odbor.

M. D. P. - Občine priredi danes, 24. t. m. točno ob 3. uri pop. in ob 8. uri zvečer Nušičevo komedijo «Navaden človek» v treh dejanjih. Igra se je imela vršiti 17. t. m., a je bila prenešena na 24. radi zaprek s strani oblastev. Ker se vrši zvečer ob 6. tombola Zavarovalnice goveje živine, se prosijo vsi oni, kateri se mislijo udeležiti popoldanske predstave, za točnost, da se potem omogoči udeležitev tombole.

Zavarovalnica goveje živine na Opčinah priredi danes, v nedeljo, 24. t. m. svojo običajno tombolo s sledečimi dobitki: 1. kvaterna L 100, 2) činkvina L 150; 3) I. tombola L 350; 4) II. tombola L 200. — K obilni udeležbi vljudno vabi — Odbor.

Občni zbor MDP - Magdalena. Danes se vrši ob 9.30 zjutraj v dvorani gostilne «Pri Tirolcu» III. občni zbor MDP - Magdalena. Prepričani smo, da se člani udeleže v največjem številu tega občnega zbora ter s tem pokažejo zanimanje za mladinsko gibanje.

«Šolsko društvo», podružnici pri Sv. M. M. Zgornji in pri Sv. Jakobu se tem potom zahvaljuje tamburaškemu zboru v Rocolu in njegovemu voditelju g. Lozerju, pevsk. društvom «Kolo» in «Ilirija», mlad. dr. «Prosveta», organizatorju šaljive pošte g. Kraševcu, odposlancem pevskega zbora «Slave», vsem darovalcem in vsem osebam, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je vrtna veselica 17. t. m. vkljub slabemu vre.enu dobro uspela.

Godbeno društvo na Proseku javlja, da je vsled nepričakovanih zaprek odneslo proslavitev svoje dvajsetletnice na dan 7. septembra t. l.

M. D. P. - Trst. Jutri ob 20.30 točno redni društveni sestanek. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Tatovi v stanovanju. Včeraj pri belem dnevu so vdrli neznani tatovi v stanovanje družine Migliori na trgu dell'Ospedale št. 4 ter odnesli razno blago v vrednosti nad 7000 lir.

Sreča v nesreči. - Za las je manjkalo, da ni prišel pod vlak. Neki Attilio Dellavenezia, star 12 let, stanujoč v ulici Concordia št. 25, si je včeraj na čudežen način rešil življenje, medtem ko je bil, lahko se reče, že napol pod vlakom.

Okoli 18. ure se je igral na železniški progi tam pri mostu nad cesto Sv. Marka. Tedaj pa je prisopihal vlak, in še predno se je mogel deček umakniti, ga je ž dohitla lokomotiva ter ga k sreči z odbijačem vrgla v stran, sicer bi bil našel strašno smrt pod težkim kolesjem. Vendar pa ni ostala stvar brez posledic. Pri sunku so se mu pretresli možgani. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Poskušen samomor. Danes po noči okoli 12.30 se je ustrelil v ulici dei Viteli 23-letni Angelj Malusa, brez stalnega bivališča. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Kaj ga je dovedlo do tega koraka, ni znano.

Kadar so si ženske v laseh... Včeraj popoldne je nastal v hiši št. 19 v ul. Concordia nenadoma močan hrup in vrišč. Tam v prvem nadstropju sta se dve sosedi tako tolkli z burkljami in metlami, da je bilo strah in groza. Vmes pa so jokali otroci in kričale ženske, da je šlo kar črez uho. Prej se ni moglo nič vedeti, zakaj sta si ženski v laseh. Šele ko so se duhovi pomirili, se je moglo izvedeti, da so se otroci Filomene Farfoglie igrali pred sosednimi vrati. Sosedi pa to ni bilo všeč in se je tako začela prepirati s Farfoglievo. Od tod potem ves krik in batine.

Farfoglieva je dobila med pretepom več hudih ran. Hoteli so jo odpeljati v bolnišnico, a ona ni hotela iti.

Težka nesreča pri delu v prosti luki. Včeraj zjutraj se je zgodila v prosti luki Vitt. Emanuele III. težka nesreča. Strojnik Filip Lasurda, star 36 let, stanujoč v ulici S. Sergio št. 3, je popravljal na dvigalu pred hangarjem št. 17 neko verigo. Pri tem pa se je preveč nagnil ter padel na kup vreč. Pobil se je na glavi. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Nesreča na parniku «Legnano». Včeraj zjutraj je pomorščak Anton Lachizza, star 46 let, razkladal na parniku «Legnano», ki je zasidran v ladjedelnici, razno blago. Pri tem mu je priletela veriga žerjava v čelo ter ga nevarno ranila. Tudi njega so prepeljali v mestno bolnišnico.

Zaplenjeno blago. Med neko preiskavo so policisti zaplenili 20 oblek in dve bali usnja. Blago je baje tatinskega izvora. Morebitni lastniki si lahko ogledajo blago vsak dan od 15. do 17. ure na orožniški postaji v ulici Orologio št. 6.

Gospodarstvo

TOMAŽEVA ŽLINDRA

Tržaška kmetijska družba v Trstu naznanja, da je dospel prvi vagon 18—20% Tomaževe žlindre, ter vabi naročnike, da si jo dvignejo. Blago se nahaja v skladišču ulice Raffineria št. 7.

Obenem naznanja, da ima v zalogi: vrtna in poljska semena, superfosfat, 40—43% kalijevo sol, prvovrstno inkarnatno deteljo, lucerno, domačo ali štajersko deteljo (tretjica), otrobi, koruzno moko, klajno apno za živino, razno kmetijsko orodje in druge potrebščine.

Tržaška kmetijska družba v Trstu, ulica Raffineria št. 7.

Vesti iz Istre

Iz Vrhpolja. Preteklo nedeljo nas je obiskal član «Narodno-gospodarskega krožka» v Trstu, ki nam je obrazložil v kratkih a jedrnatih besedah italijanski zakon o zavarovalnicah goveje živine predočujoč nam njega vrline in pomen za naše gospodarsko življenje. S hvaležnostjo smo sledili izvajanjem gospoda predavatelja ter odobravali — po kratkem informativnem razgovoru — tak način zavarovanja, ki bi bil posebno za našo občino velikega pomena, ko vendar ni naša živina, ki šteje nad 120 glav, še nikjer zavarovana. Škoda le, da se nismo mogli udeležiti tega sestanka v polnem številu, ker smo bili prepozno obveščeni — prejeli smo obvestilo šele istega dne zjutraj. Tako važnega sestanka bi gotovo nihče od nas ne zamudil. Veseli nas pa, da bo «Narodno-gospodarski krožek» še nadalje prirejal v naši oddaljeni vasici predavanja o tem predmetu in da nam bo vsem, s pravočasnim obvestilom, omogočeno, da prisostvujemo. Med tem pa upamo, da bo omenjeni krožek upošteval našo prošnjo, ter da bo priredil dne 7. p. m. o tem vprašanju predavanje na Pesku, kamor prihitimo vsi, da s svojo navzočnostjo in zanimanjem izrazimo zahvalo vrlemu krožku za tako požrtvovalno delo.

Vesti z Goriškega

Odhod odv. dr. Tume iz Gorice. V torek je zapustil Gorico odv. dr. Tuma, ker je bila njegova prošnja za italijansko državljanstvo neugodno rešena. Preselil se je v Ljubljano, kjer bo še nadalje izvrševal svoj odvetniški poklic, medtem ko je njegovo dosedanjo odvetniško pisarno prevzel odstavljeni sodni svetnik gosp. Vladimir Koršič.

Z dr. Tumo, možem širokega obzorja, je izginila iz Gorice zopet ena markantna osebnost, ki je igrala važno vlogo v politični in tudi kulturni zgodovini goriških Slovencev. Zadnja leta pred vojno je bil dr. Tuma voditelj slovenskega socijalističnega pokreta na Goriškem, neposredno po vojni pa je načeloval komunističnemu gibanju. V poslednjem času se je docela umaknil iz političnega življenja in se je ukvarjal v prostih urah večinoma z znanstvom, zlasti z raziskovanjem krajevnih imen na Goriškem. V nedavno izišlem drugem zvezku goriškega znanstven. zbornika «Studi Goriziani», ki ga izdaja ravnatelj državne knjižnice v Gorici, prof. Battisti, je priobčil temeljit in obsežen slovensko-italijanski slovar rastlinskih imen.

Tudi cerkev sredstvo raznarodovanja. Sicer smo vedeli za to že davno, da se hočejo naši raznarodovalci poslužiti tudi cerkve kot sredstva raznarodovanja, ki bi bilo po njihovem mnenju še najuspešnejše. Kaj pa je pomenila gonja proti gorišemu knezonadškofu, izgoni slovenskih oo. kapucinov iz Gorice in iz Sv. Križa, slovenskih oo. frančiškanov s Sv. Gore in Kostanjevice ter preganjanje slovenske duhovščine, ako ne borbo za dosego tega prav nič Kristusovim naukom o ljubezni do bližnjega odgovarjajočega cilja!? Zato nas odkrite besede italijanskega lista, katere prinašamo nižje, prav nič ne presenečajo, vendar jih navajamo v dobesednem prevodu ravno zbog njihove narovnost cinične odkritosti.

Neki Spet. bogsigavedi odkod, najbrže iz Vidma je napravil izlet v Gorico in se je ob tej priliki mudil tudi na Kostanjevici, kjer so se nedavno pričela obnovitvena dela porušene cerkve in poškodovanega samostana. Spet. se je seznanil s superiorjem samostana, ki mu je razkazoval važna mesta in pripovedoval o krvavih dogodkih, ki so se tam okoli odigrali za časa svetovne vojne. Ko je prišel Spet. domu, je pod naslovom «A Castagnevizza» napisal svoje potne vtise, katere prinaša «Giornale del Friuli» od preteklega torka. In evo, kaj govori Spet. v svojih potnih vtisih o superjorju in o vladno-cerkveni politiki napram Slovencem:

«Superijor je Tridentinec; prišel je sem pred nekoliko dnevi. Vlada mu je dovolila 400.000 lir za vzpostavitev svetišča. Zelo dobro. Vlada je končno razumela, da nikdo drugi ne more tako uspešno vršiti neprestanega, prodirajočega in nezlomljivega dela italijanizacije kakor ravno ti menihi, kajti nikdo ni tako v stiku z drobnim ljudstvom kakor oni, in nikomur drugemu ne veruje ono tako slepo kakor ravno njim. Posvetni funkcijonar je večinoma nezmožen izvrševati to tako delikatno učeništvo (magistero). On lahko pomaga stvari, da; toda na splošno mu je intimno življenje ljudstva tuje in nedostopno.

Sedaj se je moja duša zopet razvedrila...»

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora v Vidmu. Pokrajinski upravni odbor je pri nadaljevanju svoje seje od 19. avgusta t. l. sprejel še sledeče sklepe, ki prihajajo v poštev za naše občine:

Odgodil je vlogo podgorske občine o davku na obrtna dovoljenja; odobril je prispevek občin Medana in Kobarid za vzdrževanje učiteljišča v Tolminu; odobril je mestu Gorici najetje posojila v znesku 240.000 lir pri «Cassa D.D. P.P.» za zgradbo nove klavnice; zavrnil je predlog občine Kožbana o spremembi družinskega davka; odobril je predlog občine Medana o nabavi bika na stroške občine; odobril je imenovanje komisije za nadzorstvo nad vojnimi sirotami v Kobaridu.

Manom dr. Klementa Juga (1898—1924). Dr. Klement Jug je smrtno ponesrečil na triglavski severni steni dne 11. avgusta 1924. Od doma je odpotoval v sredo dne 16. julija in 16. avgusta so ga sorodniki že šli zadnjič obiskovat v mrtvašnico na Dovje. Hotel je šest tednov posvetiti raziskovanju severne triglavske stene, ki jo je že parkrat srečno preplezal, a nesreča ga je dohitela že v četrtem tednu na poti nad Pragom in Luknjo. Tu je delal iz kamenja piramide, da zaznamuje svojo pot.

Rojen v Solkanu meseca novembra l. 1898. je po dovršenih štirih razredih ljudske šole vstopil v takrat ustanovljeno slovensko gimnazijo v Gorici. Dovršil je tu štiri razrede. Pri prof. Kendi je pisal naloge, ki so vzbujale veliko pozornost. Večkrat je proste naloge zaključil z besedami: «Caeterum autem censeo Germaniam esse delendam!» Nedvomno je vedno mislil, kako bo nekoč narodu koristil. Prebiral je rad list «Preporod», ki mi ga je dal tudi meni, naj ga čitam.

Ob izbruhu vojne z Italijo je nadaljeval svoje študije v Ljubljani. V tem času je moral poskusiti tudi grenkobe vojaškega življenja. Inter arma silent musae. Pustil je gimnazijo, a ni pustil študija. Zanj je bilo življenje višji študij nego šola. Ko je l. 1919. delal redno maturo, je napisal 15. sušca istega leta nalogo «Slovo od gimnazije», ki jo je profesor prečital pred vsemi v razredu. Temeljne misli te naloge, ki je kakor sam pravi, začetek njegove «filozofije», podajam tu dobesedno:

Bil sem 11 let star, ko so me starši poslali v gimnazijo, češ, «da si bo lažje kruh služil»... Oh! ko bi takrat obveljala moja sicer neumna pamet. Kot včasih slepa kura zrno najde, tako sem tudi jaz ugotovil, da ni zame življenje v pustih pisarnah, marveč v prosti naravi. Obveljala je želja staršev. Ubogal sem, ker sem mislil, da bom vsaj narodu lažje koristil, če bom študiral. Študiral sem razne grške in latinske klasike v upanju, da najdem ono tolikokrat obetovano resnico. A spoznal sem, da mi to ni nič novega. Pravijo, da gimnazija človeka izobrazi. Jaz sem se pa prepričal, da ga usoda s svojim bičem lažje izobrazi kot šola, če je le tej izobrazbi dostopen. Tu se poučuje sama teorija, v šoli usode so pa čista dejstva, ki ostanejo neizbrisno v spominu. Pretrpel sem veliko, postal berač, trpel duševne in telesne muke, od katerih slednjih je bila lakota najmanjša, a sem vkljub temu zadovoljen. V tej šoli se mi je odprl pogled v gnusno človeško življenje in postalo me je sram, da sem človek. Upanje sem ohranil le, ker sem videl, da so še plemeniti ljudje na svetu. Sklenil sem torej svetu kljubovati in naj bom še tako zaničevan. Hočem poskusiti na samem sebi, če je nesebičnost res nemogoča.

Hvaležen sem usodi za njen bič, brez katerega bi s samo gimnazijsko teorijo nikoli ne prišel do teh sklepov, marveč bi se kvečjemu potopil v morju grških glagolskih oblik.»....

Po končani gimnaziji je prvotno mislil študirati diplomatske šole. Čutil se je pa bolj poklicanega filozofa, zato se je vpisal na modroslovno fakulteto takrat ustanovljenje univerze v Ljubljani. V drugem semestru so vzbujala v njem veliko pozornost dušeslovna predavanja novodošlega prof. dr. Fr. Veberja, ki je prvi semester predaval na zagrebški univerzi. Z dr. Vebrom je bila Jugu jasno začrtana pot v bodočnost. Začel je z vso vnemo raziskovati človeško dušo. Dr. Veber je videl v Jugu enega naj vrednejših svojih učencev. In sam ga je dnevno uvajal v bogati svet svojih idej, sam ga vodil pri čitanju in umevanju drugih filozofov, pa tudi sicer mu je vsepovsod pomagal po vseh svojih močeh, kratko: postal je njegov najboljši duševni oče.

Kot prosvetni delavec je Klement Jug nastopal že po šestem semestru z javnimi predavanji med ljudstvom na Goriškem, tako v Mirnu, Št. Petru, v rojstnem kraju Solkanu itd. Zadnje predavanje je imel v Gorici pod naslovom: O grehu in zadoščenju. Na splošno ni bilo pravega razumevanja niti med ljudstvom niti med inteligenco za njegove teorije. Bile so to pač skrivnosti misli, ki jih je on kot mlad ostroumni znanstvenik še sam videl in do njih prodrl, ne meneč se zato, naj se mu priznajo ali ne. Sam pravi nekje: V trpljenju se mi je to spoznanje vsililo in ne bom se ga več iznebil.

Po doktoratu, ki ga je l. 1923. napravil v Ljubljani, je šel še na padovansko univerzo poslušat predavanja eksperimentalnega dušeslovja k prof. Benussiju. Letos je nameraval po končanih počitnicah izpopolnjevati se na praški univerzi, toda usoda je hotela, da je že zgodaj legel k večnemu počitku.

Ena se Tebi je želja spolnila,
v raju planinskem da truplo leži.

Peter Z.

Mandolinistični krožek v Gorici naznanja, da prične s prvim septembrom nov tečaj za učenje mandoline in kitare. Mladeniči, ki se žele naučiti teh instrumentov, naj se vpišejo in sicer se vrši vpisovanje ob torkih in petkih od 8. do 10. ure zvečer v ulici San Giovanni št. 7. Ker je omenjeni krožek edini krožek te stroke v Gorici, si je nadel nalogo pozvati večje število rodoljubov kakor tudi prijateljev glasbe v svoj krog, da zamore priti do čim večjega razmaha in napredka. Vsled tega vabi vse slov. rodoljube mesta Gorice kakor tudi okolice, naj pristopijo v ta krožek kot podporni člani.

Pevsko in glasbeno društvo iz Gorice priredi danes, 24. t. m. ob 15.30 v Rihemberku (na Governi) koncert po sporedu, kakor smo ga objavili že pred dnevi z izjemo Bartlove «Oj planine» in Vodopivčevo «Ujetega ptička tožba», katerih skladb izvajanje oblastveno ni dovoljeno. Koncert bi se ibl imel vršiti že preteklo nedeljo, dne 17. t. m., pa se je moral vsled slabega vremena odložiti. Vabimo Vipavce, da pohite na koncert in z obilno udeležbo podprejo društvo v njegovem kulturnem delovanju.

Vrtojba. Sportno društvo «Jadran» v Vrtojbi, ki se je šele pred kratkim ustanovilo, pripravlja za nedeljo, dne 7. septembra večjo prireditev, pri kateri bo na sporedu društvena dirka na progi Vrtojba, Miren, Sovodnje, Št. Andrež, Vrtojba. Ta proga se prevozi dvakrat. Razen tega bo še mnogo za zabavo in smeh in nekaj resnih tekem na različnih orodjih, posebno takih kot je plezanje po trikotu, ki je pri nas še popolnoma neznano. Prosta zabava tudi ne bo manjkala. Sicer natančen spored še objavimo.

Sportno društvo «Jadran» je bilo ustanovljeno dne 10. avgusta t. l. Naloga in namen novega društva ni gojiti samo kolesarski sport, ampak popravljati in vlivati zanimanje naši mladini tudi za druge panoge sporta. Tako se je od ostalih sekcij sporta ustanovila v okviru društva najprej nogometna, ki obeta vsled silnega zanimanja naše mladeži roditi še največje uspehe. Sčasoma se bodo ustanovile še druge, kot plavalna in planinska, ki bodo gotovo tudi našle požrtvovalne in vztrajne ljubitelje sporta. Začetek je sicer težak, manjka nam to in ono, toda s pogumnim srcem in vztrajnostjo moramo preko žrtev, ker brez žrtev ni ne uspeha ne napredka. Upamo, da vsi oni, ki jim je zdravje in napredek pri srcu, najdejo v novem društvu svoja mesta, vsi drugi pa naj z razumevanjem sledijo delovanju društva in ga podpirajo v njegovem visokem stremljenju. — Sp. dr. «Jadran».

Ne prešestvaj! Neki Jurij Vouk, mož 26-letne Antonije Vouk iz Podsabotina, je bil aretiran radi prešestva. Njegova žena je zvedela, da jo mož vara z neko Vijolo Orel in ko se je o tem zadobro prepričala, je ovadila nezvestega moža karabinerjem. V četrtek po noči so se javili karabinerji v stanovanju Vijolice ter so odpeljali nezakonski parček v goriške zapore.

Kako prevajajo naša imena! Danes ob priliki obletnice smrti prof. Nino Paternolli-ja, ki je pred letom dni izgubil svoje mlado življenje na strmih pečinah Poldanovca, otvarja v njegov spomin goriški «Club Alpino Italiano» stezo, vodečo na mesto nesreče in nosečo njegovo ime. Istočasno mu odkrijejo njegovi planinski tovariši spominsko ploščo na mestu nesreče.

Lani so še pisali o nesreči, ki se je dogodila na Poldanovcu, letos pa odkrivajo spominsko ploščo že ne več na «Poldanovcu», ampak na «Picco di mezzodi». Če se že ne morejo sprijazniti s kakimi slovenskimi imeni, ki jim delajo težkoče pri zgovarjanju ter jim iztaknejo kak bolj blagozvočen in posrečen prevod, Bog jim zato grehe odpusti, toda prevajati tudi v italijanščini blagozvenečega Poldanovca s «Picco di mezzodi», to je že več kot smešno.

Radi zlate ure. Pred dnevi je prenočeval v hotelu «Gorizia» potnik po imenu Emilio Gerosa. Naslednjega dne zjutraj se je podal po opravkih v mesto, med potjo pa se je spomnil, da je pozabil na nočni omari svojo zlato uro. Vrnil se je sicer takoj nato v hotel, toda zlate ure že ni bilo več. Ravno istega dne pa sta bili odsotni dve hotelski sobarici, ki sta se šele na večer vrnili, češ da sta odšli v Videm za nakupi. Razen tega so našli pri eni iz njih v omari zavoj obleke in perila, last hotelske uprave, katerega je baje hotela s pomočjo neke Frančiške Perkman izmakniti. Vsled te okolnosti in ker je ravno ta sobarica bila zaposlena v Gerosovi sobi, iz katere je zmanjkala zlata ura, je padel na njo sum tudi radi te tatvine, vsled česar so jo orožniki aretirali. Toda aretiranka, 22-letna Josipina Klobučar iz Podbrda, odločno trdi, da je nedolžna.

Književnost in umetnost

Knjige «Goriške Matice». Letos izda «Goriška Matica», kakor smo že svoj čas poročali, štiri knjige, in sicer: 1) Koledar za l. 1925, 2) «Zadnji dnevi v Ogleju», roman iz V. stoletja, priredil Jože Lavrenčič, 3) Mlada zora, narodne pripovedne pesmi, priredil France Bevk, 4) Sv. Frančišek Ksaverski, apostol Indijancev Japoncev, spisal dr. Andrej Pavlica. Knjige smo ravnokar prejeli na ogled in takoj moramo priznati, da so nas radostno presenetile toliko s svojo dično in prikupljivo zunanjo obliko kolikor tudi s svojo smotreno izbrano in spretno urejeno in razdeljeno vsebino pri čemer so enakomerno upoštevane vse potrebe duševnega življenja našega naroda: verske, narodne, kulturne in socijalne potrebe, ki jih ustvarja na vsakem koraku trda vsakdanjost.

Z letošnjim književnim darom «Goriške Matice» moremo biti vsled tega povsem zadovoljni.

Bodisi po svojem notranjem programu, bodisi po izpeljavi tega programa, je Goriška Matica že od svojega početka dalje prava naslednica Mohorjeve družbe v teh, v kulturnem in slovstvenem oziru, same sebi prepuščenih krajih.

* * *

Sveti Frančišek Ksaverski. Apostol Indijancev in Japoncev. Kratek življenjepis s podobami. Spisal dr. Andrej Pavlica. Str. 88. Izdala Goriška Matica. Tiskala in založila Narodna tiskarna v Gorici, 1924.

Knjižico je spisal naš znani urednik publikacij Goriške Matice, g. dr. Andrej Pavlica po najboljših virih in jo z vsebinskega stališča ne moremo in ne nameravamo ocenjevati. V knjižici sicer močno prevladuje legendarna vsebina, česar se pa ne smemo čuditi, saj je svetnik prepotoval silno mnogo tedanji Evropi le malo znanih, eksotičnih krajev in je živel v dobi, ki je bila najbolj pripravna zato, da je opletla okrog njegovega požrtvovalnega in čistega življenja cel venec legend, ki jih inteligenten bralec že zna ločiti od realne vsebine svetnikovega dejanja in nehanja.

Ravno radi legendarne vsebine pa se bo gotovo knjiga ljudem najbolj priljubila. Ona ni več suhoparen življenjepis, kakršnih srečujemo obilo, knjižica je podobna potopisu, ki spremlja svetnika v daljne kraje, med tuja ljudstva in je tedaj že ob enem narodopisna, ker se dotika tujih običajev in nam slika življenje narodov, ki smo jih do sedaj poznali komaj po imenu. Poleg tega izpopolnjujejo zanimivo lepoto knjige že legende, ki so kot črtice zase. Knjiga radi tega ne bo nikoli utrudljiva, njena zabavno poučna stran bo pripomogla do tega, da bo šla iz rok v roke in jo bo poznala slednja slovenska hiša.

Sveti Frančišek Ksaverski je v spominu našemu ljudstvu posebno potem, ker so lansko leto nosili njegovo roko v svečanih in pobožnih procesijah po naših krajih, v Trstu in v Gorici.

Poleg zanimive vsebine krasi knjigo cela vrsta lepih slik, ki pojasnujejo besedilo. V knjigi je namreč 24 lepih ilustracij čez celo stran privlačna, trobarvna slika, ki predstavlja svetnika, ki pridiguje Indijancem.

Knjigo bodo dobili udje Goriške Matice kot književen dar (poleg treh ostalih knjig), kdor jo hoče kupiti posebej, jo dobi za L 3.30 v Narodni knjigarni v Gorici in v drugih knjigarnah. Knjigo toplo priporočamo.

Mali oglasi

37-LETEN gospod, v stalni službi, želi znanja v svrho ženitve z gospodično ali vdovo v starosti do 40 let. Pisati pod «Jadranka» na upravništvo. 1065

SOBICA, lepa, zračna, se odda gospodu. Via Nicolò Cigotti št. 100, vrata 11. 1066

A-JOUR, angleški vbod, izvrši se takoj. Via Coroneo 9, I. 1067

BARKOVLJE. Gostilna Starec (Cjaki). Danes od 4 ure zabava, ki jo priredijo barkovljanski mladeniči. Svira barkovljanska godba. 1072

TRGOSKI POMOČNIK večje kolonijalne stroke želi premeniti službo v bolj prometnem kraju. Nastopi tudi na deželi. Naslov pod «Pošten» pri goriški upravi. 1073

ARRIBA

ŽENITEV. Primorec, učitelj v lepem mestu Slovenije, 45-leten, se želi poročiti z dobrosrčno gospodično, primerne starosti, ki ima nekaj gotovine za nakup malega posestva. Ponudbe s sliko pod «Učitelj» na upravništvo. 1056

GOSPODIČNA, poštena, z urejenim stanovanjem, želi znanja v svrho ženitve z dobrosrčnim delavcem ali uradnikom s stalnim zaslužkom, v starosti od 35-42 let. Ponudbe pod «Dobrosrčnost» na upravništvo. 1063

MLIN in mlatilnica, z motorjem na bencin, zajamčen, 5 HP, prodam po zelo ugodni ceni radi selitve. Kačič Jožef, Brestovica pri Tržiču (Monfalcone). 1069

ČEVLJARSKI pomočnik se sprejme. Via Brunner 9. 1070

POROČNA soba, bukova, masivna, solidno delo L 2.100; druga iz brestovega, jesenovega in hrastovega lesa. Originalne tovarniške cene. Türk, San Lazzaro 10. Oglejte si naše nove dohode. 1071

STARIŠI, ki pošiljate študirat otroke v Ljubljano, in ne dobite stanovanja, obrnite se na g. Likar, Poljanska c. 87 «Vila Bergman», kjer boste dobili naslove zanesljivih in dobrih stanovanj. 984

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Slavec. Via Giulia 29. 968

KDOR ŽELI V JUGOSLAVIJI popolnoma varno in dobičkanosno naložiti denar, naj se obrne na Gospodarsko pisarno d. z. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1. 36/2

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz-izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 16

KOLAR za izdelovanje ljubljanskih vozičkov, se sprejme takoj. Ivan Ivančič, Srednje Škofije št. 64, Istra. 1055

SOBA za eno osebo se išče v podnajem; kolikor mogoče v sredini mesta. Naslov pri upravništvu. 1048

Naša zavarovalnica „UNION“
je največja svetovna zavarovalnica
Delniški kapital Fr. 20 Miljonov, zav. kapitali v veljavi čez 70 Miljardov Fr.
Ustanovljena 1828.
Generalni zastopnik
AVGUST RAVNIK - GORICA
Corso V. E. 28, I. 444
— Zastopniki se še sprejemajo. —

Na prodaj je krasno posestvo
½ ure od železnice blizu Ljutomera ležeče, z 28 oralov zemlje, od tega je 9 oralov gozda, 3 orala vinograda in 16 oralov njiv, travnika in sadonosnika s 500 sadnimi drevesi, z vsem inventarjem in poslopjem. — 2 lepa konja, 6 goved, 12 svinj ter ves letošnji pridelek. — Cena 600.000 Din. Plačilni pogoji ugodni. Poslopja vsa zidana in v dobrem stanju. Franc Zemljič, Maribor, Grajski trg 3. (507)

Gostilničarji in razprodajalci vina!!
V kleti „Vinarske in gospodarske zadruge“ v Dornbergu dobite vedno 10-11 in pol % pristnega vina „Vipavca-Dornberžana“.
Na izbero in po zmernih cenah. (515)

Šola Berlitz
Trst — Via Torre bianca št. 21.
NOVI TEČAJI
ANGLEŠČINE
FRANCOŠČINE
ITALIJANŠČINE
NEMŠČINE
SPANŠČINE
PORTUGALŠČINE
SRBO-HRVAŠČINE
SLOVENŠČINE
Vpisovanja: ob delavnikih 9-21.

Razpis službe.

Županstvo Anhovo razpisuje službo

občinskega tajnika.

Nastop službe s 1. septembrom t. l. Vsak konkurent mora predložiti do 30. t. m. spričevala sposobnosti občinskega tajnika. Plača po dogovoru.

Županstvo Anhovo
18. avgusta 1924.
(521) Župan: Tinta.

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA
Središnjica v Pragi Podružnica v Trstu Ustanovljena l. 1868
Lastna palača: Ulica Roma 7
Delniška glavnica Kč 200,000.000·— Rezerve Kč 131,600.000·—
PODRUŽNICE: Ml. Boleslav, Bratislava, Brno, Německý, Brod, České Budějovice, Hodonin, Hradec Králové, Jihlava, Karlovy Vary Klatovy, Kolín, Liberec, Košice, Mělník, Olomouc, Mor. Ostrava, Pardubice, Písek, Plzeň, Prostějov, Tabor, Teplice-Šanov, Trst., Usti n/L, Dunaj, Opatija,. — AFILIJACIJE v Nemški Avstriji, Jugoslaviji, na Poljskem in na Ogrskem.
BLAGOVNI ODDELEK SAFES
Izvršuje vse bančne posle pod najboljimi pogoji. - Izdaja nakaznice (vaglia) Banca d' Italia prosto provizijo.
Brzojavi ŽIVNOSTENSKA - Trieste TELEFONI: 1078, 1089, 2157, 4312.

VEDITE
da je družba „BLOCCHISTI MILANESI“ v Trstu, Corso Vitt. Em. III št. 25 zopet odprla svoja velika skladišča velikanskih partij svilenin, blaga za moške in ženske obleke, baržuna, bombaževin, platna, šalov, golfs, postelnih pogrinjal itd. itd.
Oglejte si in prepričajte se!!!

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

(109)

Roman.

Nora Magdaleni.

(To in naslednja pisma naslovljena v Birmingham).

Westmoreland-House, Kensigton, 1. julija.

Predraga Magdalena!

Ko mi prihodnjič pišeš (in prosim Te, piši mi kmalu!) tedaj naslovi pismo na gospodično Garth. Odpovedala sem se svoji službi in brzkone bo trajalo nekaj časa predno dobim drugo.

Zdaj ko je stvar pri kraju, Ti že smem povedati, da nisem bila srečna. Potrudila sem se, kolikor je bilo v moji moči, da bi pridobila zase deklici, toda takoj spočetka se mi je zazdelo, da me ne moreta, sama ne vem, zakaj. Nad njih materjo se ne morem pritoževati, toda stara mati, ki je prava gospodinja v hiši, mi je obteževala življenje. Vedno mi je očitala mojo neizkušenost v poučevanju in zvrnila krivdo name, ker se nista dekleti mogli sporazumeti z menoj. Ne pripovedujem ti morda tega, da bi mislila, da se kesam zaradi izgubljenega mesta. Nasprotno, vesela sem, da sem proč od one hiše.

Prihranila sm si nekaj denarja, Magdalena, in zelo bi me veselilo, če bi se mogla v tvoji druščini nekoliko razvedriti. Moje srce hrepeni po moji sestri in moje uho bi rado slišalo tvoj glas.

Ne misli, da sem obupala zaradi tega prvega neuspeha. Saj je mnogo ljudi na svetu in eden ali drugi me bo že potreboval. Pot do sreče je težka zlasti za žensko. Za sedaj mi je največ na tem ležeče, da se snidem s teboj. Ne pozabi me, draga, in spomni se me kmalu!

Nora.

Gospodična Garth Magdaleni.

Westmoreland-House, 1. julija.

Ni treba, da se po nepotrebnem razburjaš, ko spoznaš mojo pisavo. Edini namen mojega pisma je, da ti nekaj sporočim, kar bi ti sestra nikoli ne povedala iz lastnega nagiba. Ona niti ne ve, da ti pišem.

Nora ti je gotovo pisala, da je odpovedala svoje mesto. Smatram za svojo dolžnost, da ti sporočim, da je to storila zavoljo tebe.

Stvar je bila taka. Gospodje Wyatt, Pendril in Gewilt so pravni zastopniki družine, v kateri je bila Nora za vzgojiteljico. Že davno je prišlo na dan, kako se preživljaš. Gospod Wyatt je povedal družini resnico. Še tisti dan sta obe dami izjavili Nori, da sta zvedeli, da je njena sestra potujoča igralka. Ne da bi Nori zaradi tega kaj očitali, sta zahtevali, da je ti ne smeš nikoli obiskati ali govoriti z njo v navzočnosti otrok. Tvoja sestra, ki je sicer potrpežljivo prenašala vse nevšečnosti, ni mogla tega prenesti, posledica je bila besedni prepir in še tisti večer je šla.

Ne bom rekla, da pomeni izguba te službe nesrečo za tvojo sestro. Toda, ker se je enkrat zgodilo, se utegne tudi drugič zgoditi. Tvoje življenje, pa naj bo še tako neoporečno, vzbuja pri vseh boljših ljudeh nezaupanje in če bo Nora morala svoje prihodnje mesto vnovič zapustiti, bo težko kje drugje kaj dobila.

Razmišljaj o tem. Dragi otrok, ne smatraj me za trdosrčno, toda gre se za mir tvoje sestre. Če hočeš pozabiti na preteklost in se vrniti, zaupaj svoji stari vzgojiteljici.

Tvoja prijateljica za vedno
Harriet Garth.

Francis Clare junior Magdaleni.

Shangai na Kitajskem, 23. apr. 1847.

Iz tržaške pokrajine

izžrebane dne 23. avgusta 1924:

Bari	31	19	66	80	26
Firenze	54	11	17	76	51
Milano	76	34	89	62	33
Napoli	82	34	36	70	59
Palermo	64	27	82	74	8
Roma	31	15	29	14	47
Torino	90	55	27	76	32
Venezia	3	80	22	29	48

SPORT

Kot smo že v začetku cikla naših športnih člankov omenili, hočemo sedaj ob koncu poletne sportne sezone pregledati vse delo, ki je bilo izvršeno na sportnem polju. Že sedaj moramo opozoriti na to, da je aktiva, ki jo beležimo, velika in naravnost razveseljiva. Ali ravno zato je že sedaj naša dolžnost, da opozorimo na nevarnost, ki bi utegnila spraviti dosedanje sistematično delo za širjenje sporta iz ravnovesja in v veliki meri uničiti dosedanje sadove tega dela.

Hipni zastoj v svojem sportnem snovanju in udejstvovanju ne bo čutilo mesto, pač pa bo dežela v obili meri od tega prizadeta. Skoro da bi lahko točno napovedali datum, kdaj bo nastopil ta zastoj: Dan odhoda naših dijakov. Preobilica dela, pozornost, ki so jo vzbujale res zanimive nogometne, hazenaške tekme, kolesarske dirke, na splošno krasni uspehi so nas odvajali od misli, katera bi se nam bila morala pojaviti že ob začetku sezone: Kaj bo z našimi sportnimi društvi na deželi, ko odidejo dijaki? Dejstvo je namreč sledeče: Najbolj aktivna in na višini današnjega sportnega stanja stoječa društva imamo ravno v centrih, kjer se nahaja številni kontingent akademikov in srednješolcev.

Z vso vnemo, ki je karakteristična za našega dijaka, so povzeli klic sportnih probuditeljev in zasnovali številne klube, odseke, v katerih so organizirali mladino, ki je imela veselje do sporta. Niso pa bili samo pokretaši in nadaljnji voditelji te akcije, ampak so postali tudi aktivni sportniki. Ker so se že drugod v svojih študijskih mestih trainirali v posameznih panogah sporta, so tvorili v domačem kraju elito naših nogometašev itd. Podeželske čete so bile v dobrih formacijah. Po zaslugi dijaštva smo imeli čvrste, tehnično dobro izurjene čete.

Kaj pa sedaj? Ali naj morda sedaj ta moštva životarijo ali pa celo prenehajo z delovanjem iz razloga, ker odidejo dijaki v svoja študijska mesta? Zaenkrat bi najbrže, kot poznamo razmere, životarila. Mogoče bi trainirali, skombinirali tupatam kako tekmo; toda vsled nezadostnega in nesistematičnega trainiga, ne bi bilo primernega uspeha in moštva bi se oznevoljila. Črnogledec, ki je gotovo povsodi zastopan, bi svetoval, naj čakajo čete do prihoda dijaštva in naj med tem časom prenehajo z delovanjem. To bi pomenilo, da bi bilo treba potem znova začeti in vsled vednega ponavljanja tega dejstva, se ne bi mogli nikoli višje povzpeti. Mi pa se hočemo in se moramo dvigati vedno višje. Radi tega je popolnoma na mestu vprašanje, ki ga stavljamo dijakom: »Ali ste v času, ko ste bili doma, skrbeli tudi za naraščaj?«

Ravno to vprašanje bi moralo pazljivega našega sportnega gibanja prav posebno zanimati. Zaenkrat tvori na deželi nogomet glavno torišče sporta. Kolesarstvo na deželi ni še toliko razvito, da bi od njega mogla živeti naša sportna društva skozi zimsko sezijo. Ženska hazena, ki bi v slučaju popolne odsotnosti vseh nogometašev, zamogla vzdržati pri življenju naša sportna društva, ni še razvita. Vsa ta dejstva vzbujajo v sportniku skrb, da bodo morali naši sportniki prihodnje leto zopet začeti, kjer letos, in sicer z ravno tako velikim trudom.

Prepričani pa smo, da pridemo z našim opominom še pravočasno. Naše dijaštvo je še tu. In ako se resno loti dela, se mu bo gotovo posrečilo, da izuri naraščaj, ljudi, ki bodo stalno v kraju in tvorili stalno četo. Le v tem slučaju bomo lahko z gotovostjo rekli: Sport se je tudi na deželi utrdil. Uverjeni smo, da samo periodični pojavi nimajo velikega haska. Sportni probuditelji pa stremijo za tem, da dajo celotnemu gibanju stalno obliko, katera zamore ljudstvu v njegovi fizični vzgoji koristiti.

Aktiva letošnje sezone je res velika, ali gledati moramo, da se ta ne zmanjša.

H koncu praktično navodilo: Vodstvo vrste, je gotovo zapazilo v klubu samem, ali pa tudi v kraju, kjer se klub nahaja, mlade ljudi, ki bi z veseljem brcali žogo, pa jim ni imel kdo razkaazti igre, pravila; zberite jih, vcepite jim veselje do stvari, skrbite za to, da jih trainira že zurjen igralec, ki ostane doma, in stalna četa je formirana. Stvori se še druga, tretja četa, kolikor mladine se pač v to dobi. Izmed vseh teh vrst se polagoma spozna ljudi, ki kažejo posebno spretnost; ti se po gotovi dobi uvrstijo k prvemu moštvu.

To je naloga naših dijakov, predno oddidejo v svoja študijska mesta. Šele potem bomo lahko imeli stalne uspehe.

S prihodnjim člankom pa hočemo pokazati važnost »hazene« za fizično vzgojo naših deklet in za razmah naših sportnih klubov.

F—ač.

S. D. «Adria» proti A. S. «Edera».

Danes, nedelja, 24. t. m. ob 16. uri se odigra prijateljska revanšna tekma med prvim moštvom S. D. Adrije in prvim moštvom šentjakobske sekcije A. S. «Edera» na sportnem igrišču Edere pri Sv. Ivanu.

Nogometaši naj se zberejo vsi v DKD pri Sv. Jakobu točno ob 14.30. Obenem se priporoča, da preskrbijo vsi bele sportne srajce, ker že naročena oprema ni še došla. — Občinstvo pozivamo, da se tekme v čim večjem številu udeleži. — Odbor SDA.

S. D. «Adria» proti S. K. «Jadran», Herpelje.

Danes, v nedeljo, 24. t. m. se odigra prijateljska nogometna tekma med II. četo S. D. Adrije in prvim moštvom S. K. Jadrana - Herpelje na sportnem igrišču Jadrana v Herpeljah. Odhod nogometašev SDA s postaje pri Sv. Ani ob 12. uri. — Tajnik.

S. D. «Adria» Vsi nogometaši I. in II. čete naj opustijo za danes zjutraj določeni trening, namesto tega pa so pozvani, da se vsi brezpogojno in točno ob 10. uri snidejo v prostorih DKD pri Sv. Jakobu, kjer se bo izbiralo moštvo v svrho tekmovanja z «A. S. Edera» in S. K. «Jadran» iz Herpelj. — Tajnik.

Danes ob 16.30 se srečata na igrišču na Trsteniku nogometna četa Ml. dr. «Zarja» - Rojan in četa Ml. dr. «Barkovlje» v revanšni tekmi. Igra obeta biti zanimiva in se je nadejati precej udeležbe s strani domačinov.

Sportni klub «Postojna» priredi dne 7. septembra t. l. ob 1. uri popoldne 85-kilometrsko dirko. Proga se objavi pozneje

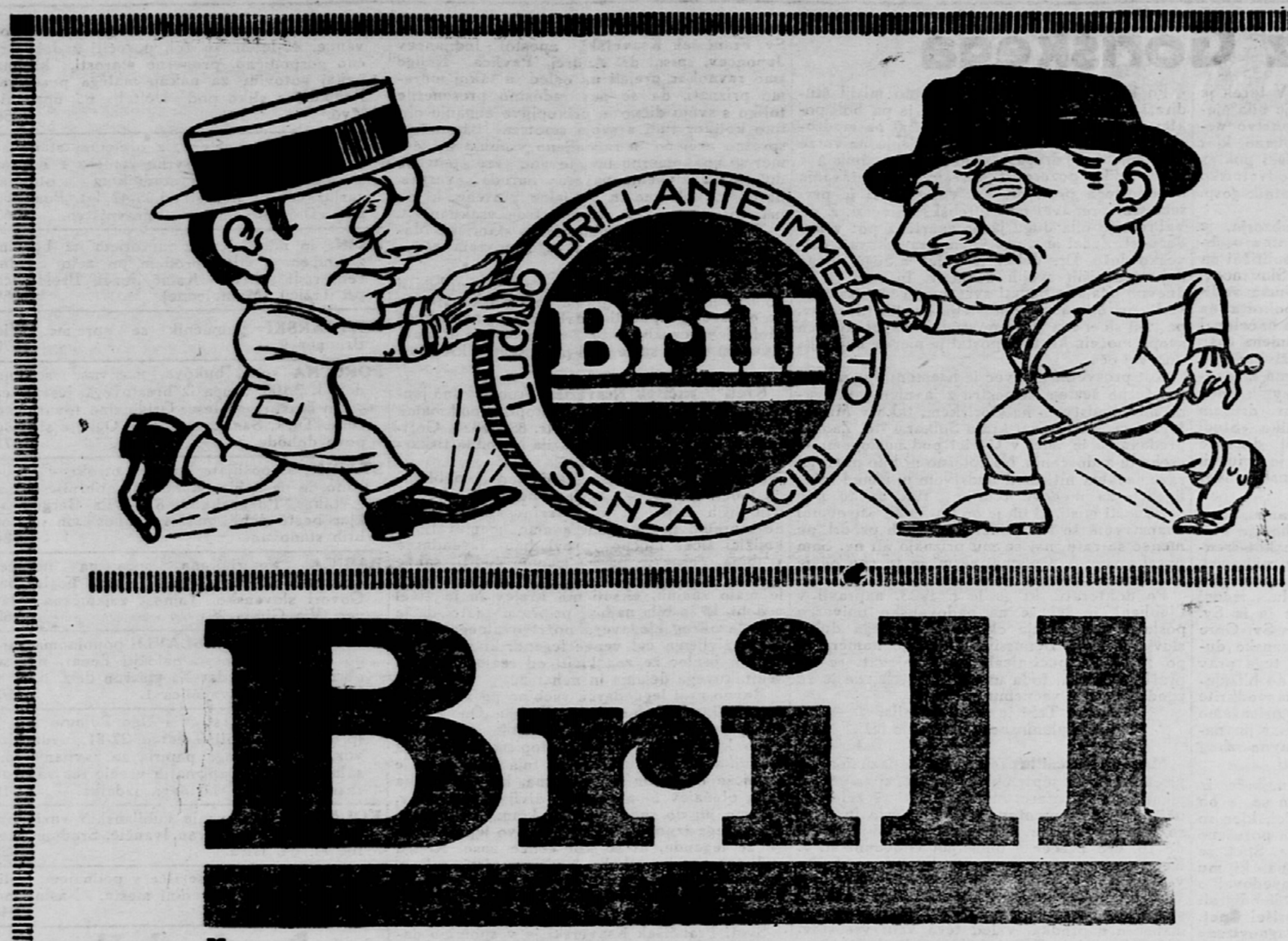

Brill

Čistilo svetovnega slovesa

Podružnica: Via Torre bianca št. 12 - Telefon št. 17-91

DAROVI

Pevsko društvo «Lipa» iz Bazovice daruje od dohodkov slavnosti 10. t. m.: Šol. društvu L 250, Dijaški Matici L 250, Otroškemu vrtcu pri Sv. Ivanu L 73.30; skupaj L 573.30

Za «Počitniško akcijo» Z. D. U. je darovala g.a Lucy Schmutz L 15. (Pomotoma zakasnelo). Iskrena hvala!

Borzna poročila.

ogrske krone	0.0275	0·0325
avstrijske krone	0.0815	0.0825
češkoslovaške krone	67.25	68.—
dinarji	27.75	28.—
leji	10.25	10.75
marke	—.—	—.—
dolarji	22 60	22.75
francoski franki	121.25	122.—
švicarski franki	423.—	426.—
angleški funti papirnati	101.70	102.—
Benečijske (vojnoškodninske obveznice)		84.10

GOSTILNA

„ALLA LUNA"

Trst, Piazza Goldoni

toči izborna istrska in vipavska vina ter prvovrsten teran kakor tudi prvovrstno pivo. — Domača kuhinja vedno preskrbljena z vsakovrstnimi jedili.

— Postrežba točna, cene zmerne. —

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča lastnik

503 **Pecchiar (Miček)**

Tvrdka

Giuseppe Struchel

Trst, Via Mazzini, vogal Via S. Caterina

Velika prodaja ob priliki

BIRME

vseh vrst bele in barvane volne, svile, bombaževine, kakor tudi nogavic, rokavic, pajčolanov, cvetlic, čipk itd.

— po tovarniških cenah —

Edina velika likvidacija

OBUVALA (4)

A. MAYER GREGO

TRST - CORSO GARIBALDI 4

(tik kinematografa Royal)

Najstarejša tvrdka v Trstu. - Ustanovljena leta 1878.

Moderno obuvalo za gospe v vseh vrstah in kakovosti. — Izbera moškega obuvala. Velika izbera otroških čevljev in sandalov za moške, ženske kakor tudi za otroke.

Prave, najnižje cene v Trstu

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20

od 9-12 in od 3-5. 127

MIRODILNICA

MARIO FERLIN

Sv. M. Magd. zgornja 2 Ulica. Tel. 774

prodaja na debelo in drobno. 10

Barve, laki, čopiči, šipe, žeblji, cement, sadra itd. Postrežba na dom.

Bogata izbera slikar. vzorcev (štampov.)

Velika izbera cepilnih potrebščin.

Inserirajte v „Edinosti"

Zlato, srebro, krone, platin, zobovje

kupuje

Zlatarna Albert Povh

Trst, Via Mazzini 46 (25)

Najboljši šivalni stroji so

I. R. I.

Najboljši materijal. Največje jamstvo.

Brezplačen pouk v vezenju. Posebni stroji za šivanje in vezenje L 570.—, zaklopni z dvema predaloma L 720.—. Izbera inozemskih strojev po najzmernejših cenah. Zaloga šivalnih strojev in potrebščin

24 **Cervellini, Trst, Via G. Carducci 27**

Na zahtevo se pošijejo ceniki.

ARRIBA

Na obroke.

Moške obleke po meri, dežni plašči, površniki, moško obuvalo, klobuki, blago iz pristne volne za moške in ženske obleke, velika izbera tailleurs, plaščev, promenadnih oblek, voile, gobastega blaga, perila itd. itd.

Krojačnica I. reda. Cene zmerne.

Majhni tedenski ali mesečni obroki.

Prodaja na obroke „Provvidenza"

Trst, Via Ginnastica št. 15/II.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000,000·--
Telefon: 5—18, 22—98

PODRUŽNICA V TRSTU

CENTRALA V LJUBLJANI

Glavnica in rezerve Dinarjev 60.000.000·--
Telefon: 5—18, 22—98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 %, na tekočih računih po 4 ½ % vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: GORICA, Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Maribor

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Podružnice: Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Blagajna je odprta od 9½—12½ in od 14½—16

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Eskomptira trgovske menice. Daje predujme na blago, vrednostne papirje.

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvarja akreditive za nakup blaga. Inkasira menice in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vloge v Lirah in Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru. — Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje po 4 % netto.